

ДЕРЖСТАТ УКРАЇНИ

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ СТАТИСТИКИ
У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ**

НАУКОВА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ У ЧЕРНІГІВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

СТАТИСТИЧНИЙ ЗБІРНИК

2012

**ЧЕРНІГІВ
2013**

Головне управління статистики у Чернігівській області

Відповідальна за випуск Ю.Д.Позняк

Статистичний збірник підготовлений фахівцями відділу статистики промисловості управління статистики виробництва за участю відділу статистики соціальних послуг управління статистики послуг Головного управління статистики у Чернігівській області. Він містить основні показники, що характеризують сучасний стан наукової та інноваційної діяльності, підготовку наукових кадрів, патентно-ліцензійну діяльність у Чернігівській області за 2000–2012 роки.

Збірник розрахований на широке коло користувачів.

**Головне управління статистики
у Чернігівській області**

- адреса: вул.Горького,37, м. Чернігів, 14000, Україна
- телефони: 676-514, 676-530
- факс: 675-027
- електронна пошта: [post@ chernivstat.gov.ua](mailto:post@chernivstat.gov.ua)
- адреса в Інтернеті: www.chernivstat.gov.ua

ПЕРЕДМОВА

Статистичний збірник «Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області» містить основні статистичні дані, що характеризують науковий потенціал, результати роботи наукових організацій, стан інноваційної діяльності промислових підприємств, створення та використання високих технологій у Чернігівській області.

У першій частині збірника наведені статистичні дані про структуру наукових організацій, наукові кадри, діяльність аспірантур та докторантур, надана характеристика наукового потенціалу, обсяги та джерела фінансування наукових досліджень і розробок. У другій частині міститься інформація про інноваційну активність промислових підприємств, витрати на інноваційну діяльність та джерела її фінансування, реалізацію інноваційної продукції. У третій частині наведені дані щодо створення та використання високих технологій та об'єктів права інтелектуальної власності.

Збірник містить розділ «Методологічні пояснення», де роз'яснені окремі методологічні положення, що використовувалися при складанні й розробці статистичної звітності.

При підготовці збірника використано дані державних статистичних спостережень за формами №№1-наука та 3-наука «Звіт про виконання наукових та науково-технічних робіт» (до 2005 року включно – ф.№3-наука – «Показники наукової та науково-технічної діяльності»), ДН «Картка обліку доктора наук», КН «Картка обліку кандидата наук», №1-нк «Звіт про роботу аспірантури та докторантури», №1-інновації (річна) «Обстеження інноваційної діяльності промислового підприємства» (дані до 2002 року включно – за формою №12-нтз «Звіт про впровадження інновацій» та до 2005 року включно – за формою №2-пром(інновація) «Звіт про інноваційну активність підприємства»), №1-технологія (річна) «Звіт про створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності», за 2011 рік – №1-технологія (річна) «Звіт про створення та використання високих технологій та об'єктів права інтелектуальної власності за 2012 рік».

У збірнику інформація наведена в розрізі міст обласного значення та районів, видів економічної діяльності, галузей наук, типів організацій та секторів науки тощо, надаються порівняння з іншими регіонами України. Збірник доповнено графіками та діаграмами, що дають наочне уявлення про подану інформацію.

При підготовці збірника було використано дані «Стратегії соціально-економічного розвитку Чернігівської області до 2015р.», підготовленої Чернігівською ОДА спільно з НАНУ.

Усі вартісні показники наводяться у фактичних цінах.

Скорочення в збірнику

%	— відсоток
в.п.	— відсотковий пункт
тис.	— тисяча
млн.	— мільйон
грн.	— гривня
у т.ч.	— у тому числі

Умовні позначення в збірнику

Тире (—)	— явищ не було;
крапки (...)	— відомості відсутні;
нуль (0; 0,0)	— явища відбулися, але у вимірах менших за ті, що можуть бути виражені використаними в таблиці розрядами;
символ (х)	— заповнення рубрики за характером побудови таблиці не має сенсу
«у тому числі»,	
«з них»	— означає, що наведено не всі доданки загальної суми

В окремих випадках незначне відхилення між підсумками та сумою складових пояснюється округленням даних.

Передмова	1
Скорочення в збірнику	2
Умовні позначення в збірнику	2
Частина I. Наукова діяльність	
1. Наукові організації області	11
1.1. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за регіонами України	12
1.2. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	13
1.3. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки.....	13
1.4. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук... ..	14
1.5. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2012 році.....	14
1.6. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, у розрізі міст обласного значення і районів	15
1.7. Розподіл кількості організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності.....	15
II. Підготовка наукових кадрів	16
2.1. Вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації	17
2.2. Основні показники діяльності аспірантури	17
2.3. Кількість аспірантів за галузями наук	18
2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2012 році.....	18
2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання	19
2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання	20
2.7. Прогноз розвитку вищої освіти до 2015 року.....	20
2.8. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук	21
2.9. Підготовлено аспірантів вищими навчальними закладами за галузями наук	21
2.10. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання	22
2.11. Розподіл аспірантів за віком і статтю	22
III. Наукові кадри	23
3.1. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами України.....	24
3.2. Чисельність працівників наукових організацій	25
3.3. Динаміка чисельності працівників основної діяльності за категоріями персоналу	25

3.4. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки	26
3.5. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу в розрізі міст обласного значення та районів	27
3.6. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, у розрізі міст обласного значення і районів	27
3.7. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки	28
3.8. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти в розрізі міст обласного значення і районів.....	29
3.9. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки	30
3.10. Розподіл дослідників – фахівців вищої кваліфікації за науковими ступенями, віком та статтю	31
3.11. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями.....	32
3.12. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за віком.....	32
3.13. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями.....	33
3.14. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за віком..	33
IV. Фінансові показники	
4.1. Джерела фінансування наукових та науково-технічних робіт	35
4.2. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт на секторами науки	35
4.3. Прогноз структури фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами	35
4.4. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки	36
4.5. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та в розрізі міст обласного значення і районів	37
4.6. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук	38
4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за секторами науки	39
4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, у розрізі міст обласного значення і районів	40

4.9. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за галузями наук	41
4.10. Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт	42
4.11. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт	42
V. Результативність	43

5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у розрізі міст обласного значення і районів	44
5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки	45
5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки	46
5.4. Кількість друкованих робіт у розрізі міст обласного значення і районів	47
5.5. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій за секторами науки	48
5.6. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій у розрізі міст обласного значення і районів.....	49
5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки	50

Частина II. Інноваційна діяльність

VI. Інноваційна діяльність промислових підприємств	53
6.1. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямами проведених інновацій у 2000 році.....	54
6.2. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямами проведених інновацій	54
6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямами інноваційної діяльності у 2000 році.....	55
6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямами інноваційної діяльності	55
6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами	55
6.6. Прогноз фінансування інноваційної діяльності за джерелами	56
6.7. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, у розрізі міст обласного значення і районів	56
6.8. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами промислової діяльності	57
6.9. Упровадження інновацій на промислових підприємствах	58

6.10. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах у розрізі міст обласного значення і районів	58
6.11. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами промислової діяльності	59
6.12. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах у розрізі міст обласного значення і районів	60
6.13. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах за видами промислової діяльності	61
6.14. Обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловості	62
6.15. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в розрізі міст обласного значення і районів	62
6.16. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами промислової діяльності	63
6.17. Реалізація інноваційної продукції за межі України в розрізі міст обласного значення і районів	64
6.18. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами промислової діяльності	65
6.19. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України	66

Частина III. Створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності

VII. Створення та використання передових технологій та об'єктів права інтелектуальної власності

7.1. Кількість створених високих технологій, що використовуються у виробництві, та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2011 році.....	70
7.2. Кількість створених передових технологій та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2012 році.....	70
7.3. Кількість організацій, які використовували високі технології, у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2011 році.....	71
7.4. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році.....	72
7.5. Кількість використаних високих технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2011 році	73
7.6. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2012 році	73
7.7. Кількість використаних високих технологій у виробництві за	

видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2011 році.....	74
7.8. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році	75
7.9. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2011 році.....	76
7.10. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2012 році.....	76
<i>Частина IV. Методологічні пояснення</i>	
Методологічні пояснення	79

ЧАСТИНА I

*НАУКОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ*

І. НАУКОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛАСТІ

Наукові дослідження та розробки в області у 2012 році виконували 20 організацій.

Половина наукових організацій належить до галузевого сектору науки, чверть – це вищі навчальні заклади, майже кожна сьома організація, що займається науковою діяльністю, представляє академічний сектор науки, 10% від загальної кількості – заводську науку.

У м.Чернігові зосереджена половина наукових організацій, 20% – у м.Ніжині, 5% – у м.Прилуках, решта (25%) знаходиться в п'яти районах області.

Найбільша кількість обстежених організацій підпорядкована Міністерству освіти і науки України, Українській Академії аграрних наук, Міністерствам аграрної та промислової політики.

Найбільша кількість наукових організацій (40%) виконує роботи в галузі сільськогосподарських наук, п'ята частина працює в області технічних наук, дві організації представляють багатогалузеві наукові установи, по дві зайняті в галузі педагогічних та біологічних, одна – економічних наук.

1.1. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за регіонами України

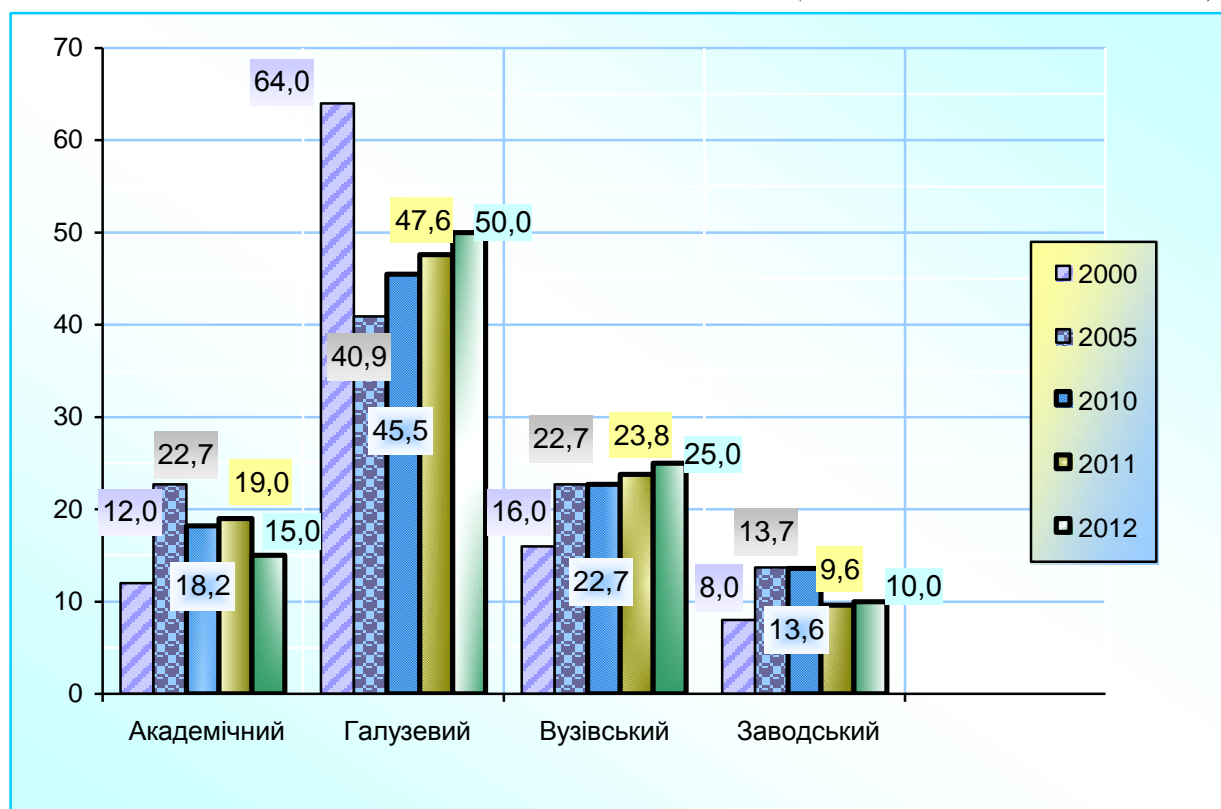
	1995	2000	2005	2011	2012
Україна	1453	1490	1510	1255	1208
Автономна Республіка Крим	46	42	47	41	36
Вінницька	31	31	28	24	21
Волинська	12	17	16	12	12
Дніпропетровська	96	94	109	73	69
Донецька	112	101	81	63	64
Житомирська	17	14	12	10	10
Закарпатська	22	18	21	15	14
Запорізька	56	45	38	30	29
Івано-Франківська	22	18	21	21	21
Київська	38	38	36	32	30
Кіровоградська	18	13	11	14	14
Луганська	51	48	49	41	39
Львівська	80	90	87	76	75
Миколаївська	38	46	41	43	38
Одеська	88	72	74	58	54
Полтавська	27	28	32	23	23
Рівненська	18	18	17	13	12
Сумська	25	25	29	18	16
Тернопільська	15	15	16	14	12
Харківська	207	217	227	189	189
Херсонська	24	26	28	28	28
Хмельницька	10	6	6	6	7
Черкаська	37	33	30	28	25
Чернівецька	17	17	24	21	23
Чернігівська	23	25	22	21	20
м. Київ	305	375	393	327	317
м. Севастополь	18	18	15	14	10

1.2. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки

	2000	2005	2008	2010	2011	2012
Усього	25	22	22	22	21	20
академічний	3	5	4	4	4	3
галузевий	16	9	10	10	10	10
вузівський	4	5	5	5	5	5
заводський	2	3	3	3	2	2

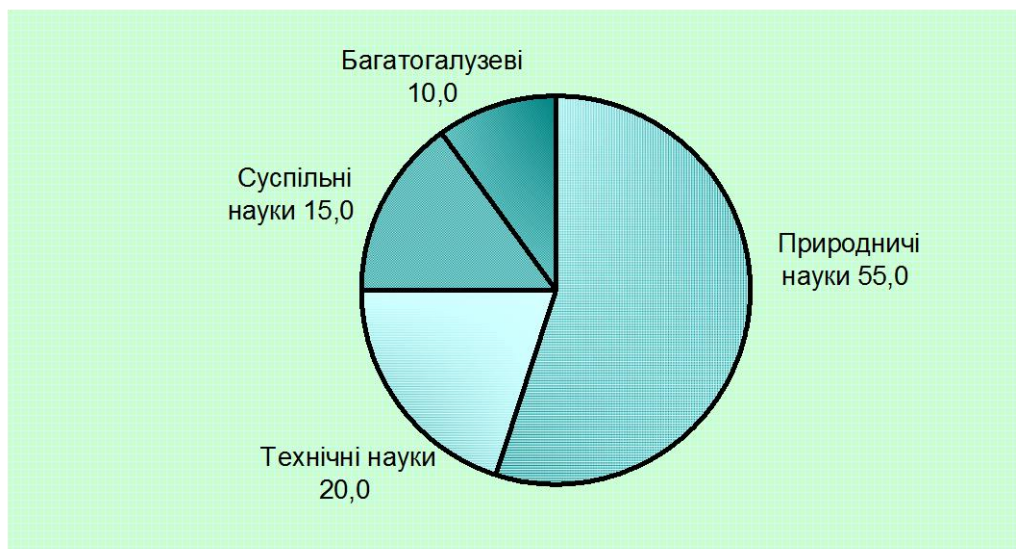
1.3. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки

(відсотків до загальної кількості)

1.4. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук

	2000	2005	2008	2010	2011	2012
Усього	25	22	22	22	21	20
Біологічні науки	1	2	2	2	2	2
Геологічні науки	1	1	1	1	1	1
Сільськогосподарські науки	9	9	8	8	8	8
Технічні науки	9	5	5	5	4	4
Економічні науки	1	1	1	1	1	1
Педагогічні науки	2	2	2	2	2	2
Багатогалузові наукові установи	2	2	3	3	3	2

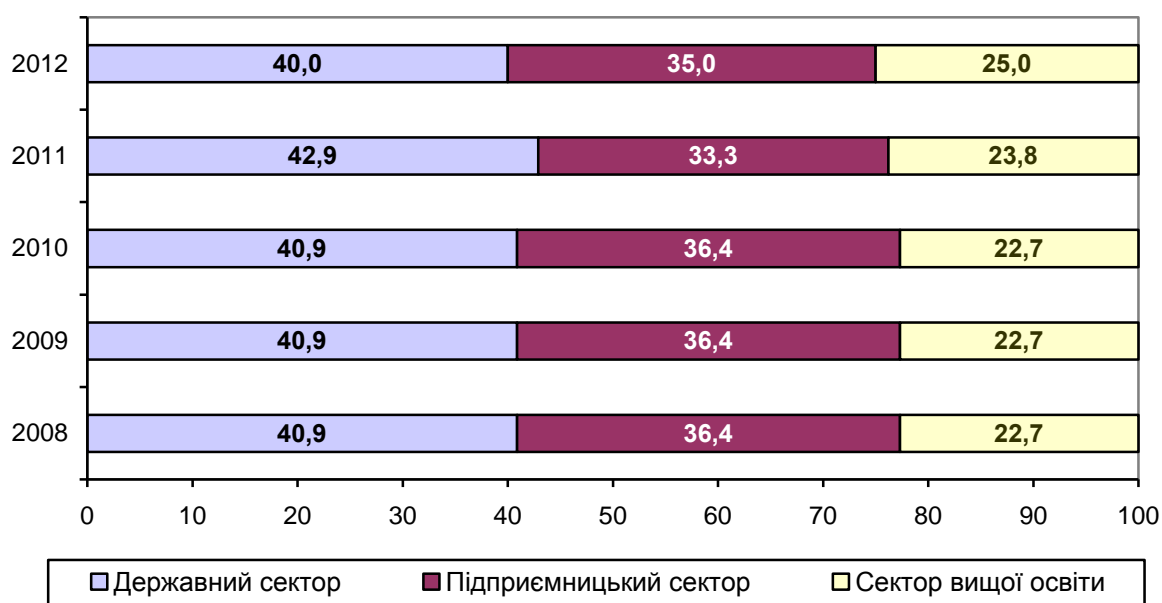
1.5. Розподіл організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за галузями наук у 2012 році*(відсотків до загальної кількості)*

1.6. Кількість організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, у розрізі міст обласного значення і районів

	2000	2005	2008	2010	2011	2012
Чернігівська область	25	22	22	22	21	20
м.Чернігів	13	10	10	10	10	10
м.Ніжин	3	4	4	4	4	4
м.Прилуки	2	2	2	2	1	1
райони						
Ічнянський	1	1	1	1	1	1
Козелецький	1	1	1	1	1	—
Ніжинський	1	1	1	1	1	1
Н-Сіверський	1	1	1	1	1	1
Носівський	1	1	1	1	1	1
Чернігівський	2	1	1	1	1	1

1.7. Розподіл кількості організацій, що виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами діяльності

(відсотків до загальної кількості)

II. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

Підготовку фахівців вищої кваліфікації у 2012р. здійснювали 5 установ. Це 4 вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації та інститут сільськогосподарської мікробіології. У Чернігівському національному педагогічному університеті та Чернігівському державному технологічному університеті, крім аспірантури, працювала докторантура.

На початок 2013р. в аспірантурах області навчалися 288 аспірантів, що на 5 осіб (1,8%) більше, ніж на початок 2012р. Серед них 186 жінок (64,6% проти 65,7% рік тому), 160 осіб (55,6% проти 51,2%) навчається з відривом від виробництва. Серед вікових категорій переважає молодь. Група аспірантів у віці 21–29 років нараховує 186 осіб (64,6%), 30–34 роки – 48 осіб (16,7%), 35–39 та 40 років і старше – по 27 (9,4%).

Основним джерелом фінансування діяльності аспірантури залишався державний бюджет, за рахунок коштів якого навчалися 252 особи, або 87,5%. У 2011р. кошти державного бюджету забезпечили навчання 244 (86,2%) аспірантів.

Підготовка спеціалістів аспірантурами області здійснюється за 13 галузями наук, серед яких упродовж ряду років найбільш пріоритетними є педагогічні (100 аспірантів, або 34,7% загальної чисельності), економічні (44, або 15,3%), технічні (42, або 14,6%) та історичні науки (29, або 10,1%). Слід відмітити, що кількість аспірантів у галузі економічних наук за останній рік зросла на 6 осіб (15,8%), технічних – на 5 осіб (13,5%), а в галузі педагогічних наук зменшилася на 8 осіб (7,4%).

У 2012р. до аспірантур прийнято 81 особу (на 7 осіб менше, ніж у 2011р.), з них 56 (69,1%) навчаються з відривом від виробництва. Підвищують освітній рівень за рахунок державного бюджету 71 аспірант (87,7%) із числа прийнятих на навчання у 2012р., 10 осіб (12,3%) почали навчання на комерційній основі.

Із 67 випускників аспірантур у 2012р. захистили кандидатські дисертації 21 (31,3%). У 2011р. ступінь кандидата наук отримали 14 випускників (20,9%).

У докторантурі на початок 2013р. навчалися 3 докторанти, з них 2 – у галузі історичних наук, 1 – технічних. У минулому році до докторантури не було прийнято або випущено з неї жодної особи.

2.1. Вищі навчальні заклади III–IV рівнів акредитації

(на початок навчального року)

	2000/01	2005/06	2009/10	2010/11	2011/12	2012/13
Кількість закладів	4	5	5	5	5	4
У них студентів	19479	26714	24908	22915	20604	19058
на відділеннях						
денних	11871	14625	14619	14026	12232	11884
вечірніх	–	207	62	7	5	–
заочних	7608	11882	10227	8882	8367	7174
Прийнято студентів на						
початковий цикл навчання	5518	6093	4498	4340	3057	3683
на відділеннях						
денні	3167	3437	3148	2890	1838	2794
вечірні	–	207	53	3	–	–
заочні	2351	2449	1297	1447	1219	889
Завершили цикл навчання	3026	8303	9607	9953	9629	8722
на відділеннях:						
денних	2444	4795	4819	5080	5061	5040
вечірніх	–	–	–	–	–	9
заочних	582	3508	4788	4873	4568	3673
Конкурс на вступних іспитах						
(кількість поданих заяв на						
100 зарахованих)	153	172	403	392	384	531

2.2. Основні показники діяльності аспірантури

(осіб)

	Кількість установ, що мають аспірантуру (одиниць)	Кількість аспірантів на кінець року	Прийняття до аспірантури	Випуск з аспірантури	У т. ч. із захистом дисертації
2000	5	186	66	22	7
2005	5	161	50	39	16
2006	5	185	81	48	12
2007	5	223	80	38	2
2008	5	248	78	47	4
2009	5	267	73	47	5
2010	5	272	79	66	15
2011	5	283	88	69	14
2012	5	288	81	67	21

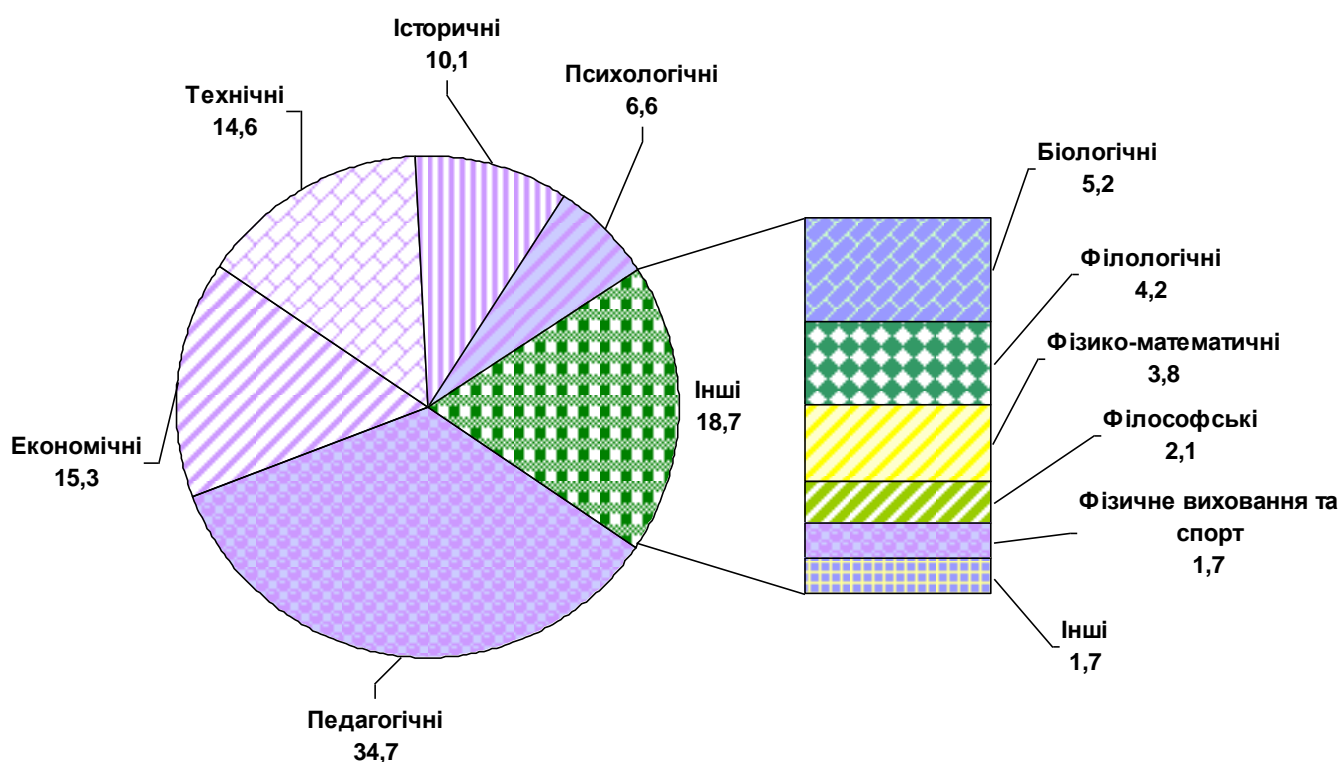

2.3. Кількість аспірантів за галузями наук

	2000	2005	2009	2010	2011	2012 (осіб)
Чернігівська область	186	161	267	272	283	288
за галузями наук						
фізико-математичні	8	2	6	11	10	11
хімічні	7	—	—	—	1	2
біологічні	22	17	17	15	15	15
технічні	24	44	33	37	37	42
історичні	24	16	43	38	32	29
економічні	41	15	30	28	38	44
філософські	3	5	4	6	6	6
філологічні	10	4	12	10	10	12
педагогічні	35	49	88	101	108	100
ветеринарні	1	—	—	—	—	0
мистецтвознавство	5	2	—	—	—	0
психологічні	5	5	21	18	20	19
політичні	1	—	—	—	—	1
фізичне виховання та спорт	—	2	9	5	4	5
культура	—	—	4	3	2	2

2.4. Розподіл аспірантів за галузями наук у 2012 році

(відсотків до загальної кількості)

2.5. Кількість аспірантів за галузями наук і формами навчання

(осіб)

	Кількість аспірантів					У т. ч. з відривом від виробництва				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	186	161	272	283	288	111	114	137	145	160
за галузями наук										
фізико-математичні	8	2	11	10	11	6	2	—	1	3
хімічні	7	—	—	1	2	7	—	—	1	2
біологічні	22	17	15	15	15	14	11	11	12	12
технічні	24	44	37	37	42	13	28	18	19	25
історичні	24	16	38	32	29	14	11	23	18	14
економічні	41	15	28	38	44	17	7	8	13	17
філософські	3	5	6	6	6	2	3	1	1	2
філологічні	10	4	10	10	12	5	4	6	5	7
педагогічні	35	49	101	108	100	25	41	51	58	60
ветеринарні	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	5	2	—	—	—	3	1	—	—	—
психологічні	5	5	18	20	19	5	4	13	13	14
політичні	1	—	—	—	1	—	—	—	—	1
фізичне виховання та спорт	—	2	5	4	5	—	2	5	3	3
культурологія	—	—	3	2	2	—	—	1	1	—

2.6. Прийняття до аспірантури за галузями наук і формами навчання

(осіб)

	Прийняття до аспірантури					У т. ч. з відривом від виробництва				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	66	50	79	88	81	43	42	38	54	56
за галузями наук										
фізико-математичні	1	1	5	1	3	1	1	—	1	2
хімічні	4	—	—	1	1	4	—	—	1	1
біологічні	8	7	5	3	5	7	6	5	3	4
технічні	8	15	9	15	13	3	12	5	10	11
історичні	6	4	8	10	9	3	4	4	6	4
економічні	13	1	8	16	13	6	1	3	5	7
філософські	1	—	4	1	1	1	—	1	—	1
філологічні	4	1	2	4	3	3	1	2	2	3
педагогічні	16	17	35	29	24	11	13	15	22	17
ветеринарні	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
мистецтвознавство	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—
психологічні	3	2	3	6	4	3	2	3	3	3
політичні	—	—	—	—	1	—	—	—	—	1
фізичне виховання та спорт	—	2	—	2	3	—	2	—	1	2
культура	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—

2.7. Прогноз розвитку вищої освіти до 2015 року¹

	2015
Кількість ВНЗ I-II рівнів акредитації, од.	18
Кількість студентів у ВНЗ I-II рівнів акредитації, тис. осіб	10,0
Кількість викладачів у ВНЗ I-II рівнів акредитації, всього, тис. осіб	1,1
Кількість ВНЗ III-IV рівнів акредитації, од.	7
Кількість студентів у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, тис. осіб	25,0
Кількість викладачів у ВНЗ III-IV рівнів акредитації, тис. осіб	1,3

¹ У цій та наступній таблиці (4.3) за матеріалами «Стратегія соціально-економічного розвитку Чернігівської області до 2015 року», підготовленими Чернігівською ОДА спільно з НАНУ.

2.8. Підготовлено аспірантів із захистом дисертації за галузями наук

(осіб)

	Випуск аспірантів, усього					У т. ч. із захистом дисертації				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	22	39	66	69	67	7	16	15	14	21
за галузями наук										
фізико-математичні	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—
хімічні	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
біологічні	3	3	5	3	5	2	—	—	—	—
технічні	4	3	5	12	4	—	1	1	3	1
історичні	3	5	13	15	12	1	4	1	2	2
економічні	1	7	8	6	8	—	2	4	2	3
філософські	1	—	1	—	1	1	—	—	—	1
філологічні	2	1	5	3	1	—	—	2	1	—
юридичні	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
педагогічні	6	15	18	20	27	2	8	4	6	13
мистецтвознавство	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
психологічні	—	3	6	4	5	—	1	2	—	—
фізичне виховання та спорт	—	—	4	3	2	—	—	—	—	1
культурологія	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—

2.9. Підготовлено аспірантів вищими навчальними закладами за галузями наук

(осіб)

	Випуск аспірантів вищими навчальними закладами					У т. ч. із захистом дисертації				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	21	36	62	67	67	6	16	15	14	21
за галузями наук										
фізико-математичні	1	—	—	2	1	1	—	—	—	—
хімічні	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
біологічні	2	—	1	1	1	1	—	—	—	—
технічні	4	3	5	12	4	—	1	1	3	1
історичні	3	5	13	15	12	1	4	1	2	2
економічні	1	7	8	6	8	—	2	4	2	3
філософські	1	—	1	—	1	1	—	—	—	1
філологічні	2	1	5	3	1	—	—	2	1	—
юридичні	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
педагогічні	6	15	18	20	27	2	8	4	6	13
мистецтвознавство	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
психологічні	—	3	6	4	5	—	1	2	—	—
фізичне виховання та спорт	—	—	4	3	2	—	—	—	—	1
культурологія	—	—	1	1	1	—	—	1	—	—

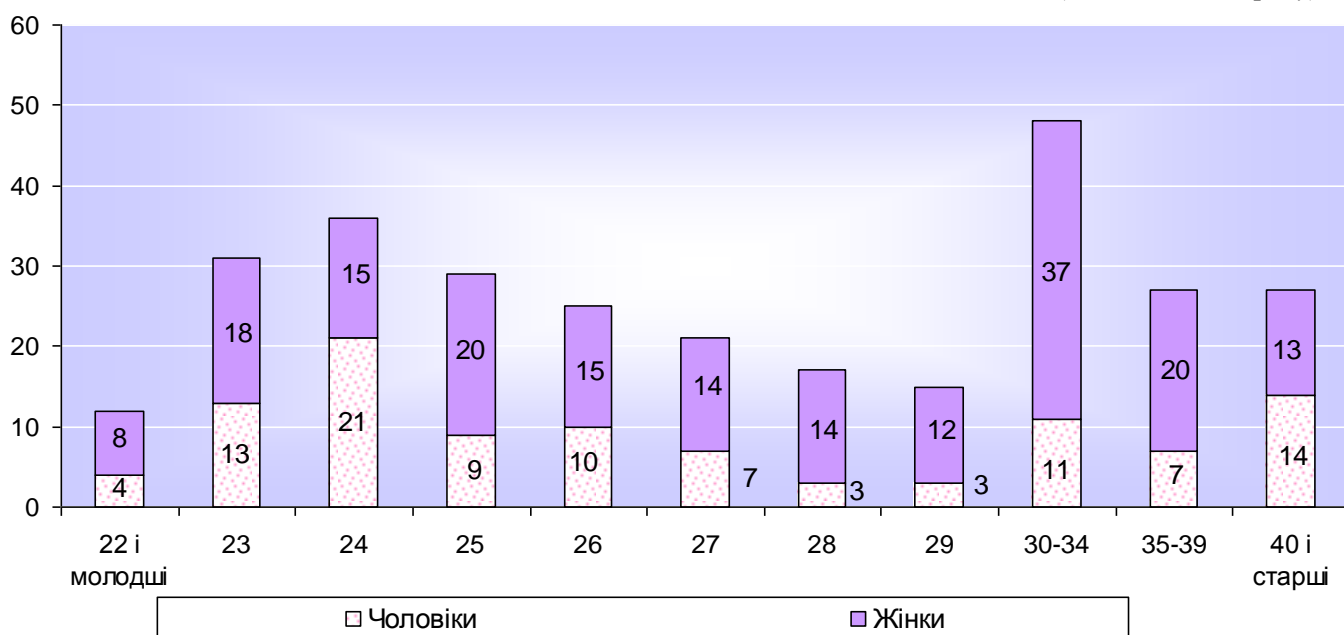
2.10. Розподіл аспірантів та докторантів за джерелами фінансування їх навчання

(осіб)

	Аспірантура					Докторантура				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Кількість на кінець року	186	161	272	283	288	4	1	2	3	3
навчалися за рахунок держбюджету	166	150	226	244	252	4	1	2	3	3
на комерційній основі	20	10	46	39	36	—	—	—	—	—
інших джерел	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Прийнято	66	50	79	88	81	1	1	1	2	—
навчалися за рахунок держбюджету	56	48	62	79	71	1	1	1	2	—
на комерційній основі	10	2	17	9	10	—	—	—	—	—
інших джерел	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Фактичний випуск	22	39	66	69	67	—	2	1	1	—
навчалися за рахунок держбюджету	22	38	57	57	58	—	2	1	1	—
на комерційній основі	—	1	9	12	9	—	—	—	—	—
інших джерел	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

2.11. Розподіл аспірантів за віком і статтю

(на кінець 2012 року)

III. НАУКОВІ КАДРИ

На початок 2013р. в наукових організаціях області працювало 597 осіб, що менше, ніж рік тому, на 6,1%. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт становила 437 осіб, в їх числі 301 дослідник і 136 техніків. Більше половини чисельності дослідників – жінки. Крім того, для виконання наукових робіт були задіяні 83 особи допоміжного персоналу.

У 2012р. науковими та науково-технічними роботами займалися 60 науковців, що мають науковий ступінь доктора чи кандидата наук, дві третини науковців вищої кваліфікації працює в організаціях академічного профілю, 26,7% – у наукових організаціях галузевого профілю, решта – у вищій школі. У галузі біологічних наук працює 56,7% фахівців вищої кваліфікації, сільськогосподарських – 28,3%, геологічних – 15%. Заводська наука не представлена жодним спеціалістом із науковим ступенем.

Станом на 31 грудня 2012р. в різних галузях економіки області працювало 1004 науковців, які мали ступінь доктора або кандидата наук. Чисельність докторів наук збільшилася на 8,2%, кандидатів наук – на 4,7%. Порівняно з 2000р. чисельність фахівців вищої кваліфікації збільшилася майже вдвічі.

У 2012р. дипломи доктора і кандидата наук отримали 72 особи, серед яких переважна більшість кандидатів наук.

Більше 80% науковців працює у вищих навчальних закладах області, решта – у наукових установах, музеях і архівах та інших організаціях. Більше двох третин науковців вищої кваліфікації області зосереджена в організаціях Міністерства освіти та науки.

3.1. Чисельність виконавців наукових та науково-технічних робіт із науковими ступенями за регіонами України (на кінець року; осіб)

	Виконавці наукових та науково-технічних робіт			З них					
				доктори наук			кандидати наук		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Україна	115596	109748	105896	4481	4417	4487	17009	16117	15928
Автономна Республіка Крим	2187	1933	1612	79	74	72	341	311	283
Вінницька	869	815	567	8	9	10	73	73	77
Волинська	326	296	265	–	–	1	22	20	17
Дніпропетровська	9289	8852	8960	137	131	136	730	671	669
Донецька	6635	6830	6538	169	176	165	680	657	650
Житомирська	376	307	304	5	4	4	42	36	37
Закарпатська	723	656	664	22	26	23	133	121	120
Запорізька	5000	4531	4524	11	12	11	106	95	86
Івано-Франківська	858	838	783	3	4	5	44	44	29
Київська	2814	2294	2250	77	79	76	365	325	312
Кіровоградська	505	449	474	2	3	3	24	25	25
Луганська	1652	1601	1508	15	14	27	101	96	74
Львівська	4969	4500	4534	221	211	214	1040	998	1019
Миколаївська	2766	2380	1871	17	15	16	89	83	82
Одеська	3501	3219	3024	139	140	151	574	532	506
Полтавська	1159	1025	965	30	33	38	211	205	198
Рівненська	262	230	231	2	3	4	19	19	22
Сумська	2034	2169	1884	19	16	14	98	99	89
Тернопільська	298	260	254	–	1	1	28	21	26
Харківська	18486	18049	17217	618	621	629	2760	2632	2631
Херсонська	953	774	819	21	21	21	113	96	87
Хмельницька	127	100	146	–	–	1	11	13	25
Черкаська	1160	945	808	5	3	6	61	60	57
Чернівецька	1129	786	599	30	27	18	194	140	94
Чернігівська	666	547	520	11	9	9	66	59	51
м. Київ	45471	44066	43326	2785	2732	2781	8874	8489	8459
м. Севастополь	1381	1296	1249	55	53	51	210	197	203

3.2. Чисельність працівників наукових організацій

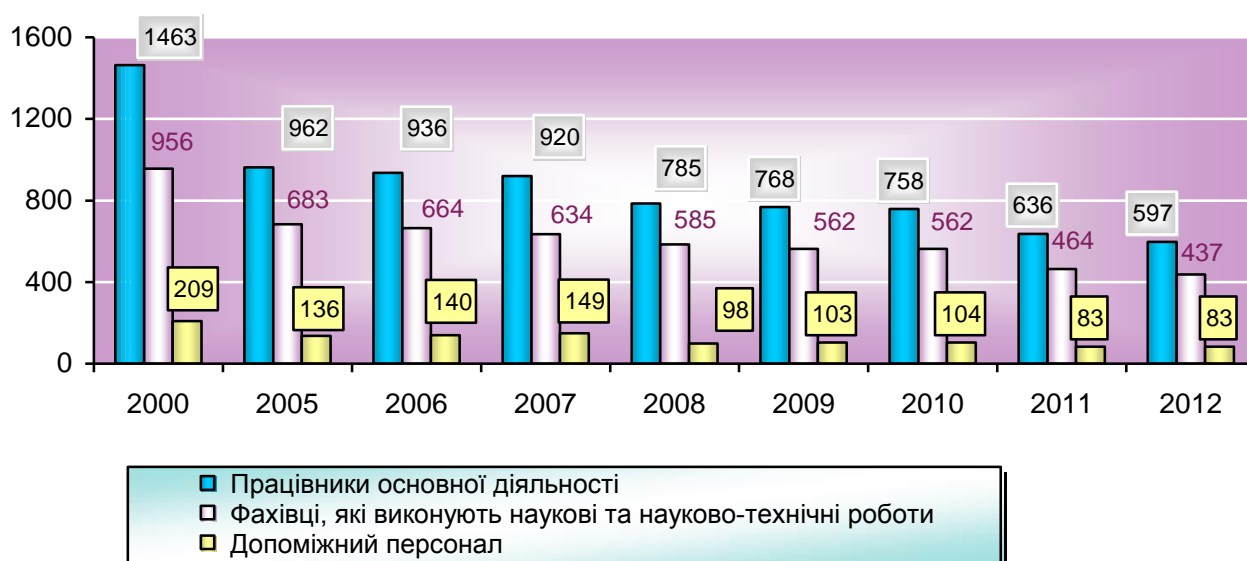
(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники, зайняті науковою та науково- технічною роботою за сумісництвом ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміжний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2010	758	562	104	1331
2011	636	464	83	1431
2012	597	437	83	733
з них мають науковий ступінь				
доктора наук				
2000	21	21	x	23
2005	9	9	x	22
2010	11	11	x	88
2011	9	9	x	103
2012	9	9	x	67
кандидата наук				
2000	77	77	x	100
2005	68	68	x	100
2010	66	66	x	618
2011	59	59	x	685
2012	51	51	x	368

¹ У цій та наступних таблицях (3.4, 3.6, 3.7) – з 2006р. з урахуванням науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

3.3. Динаміка чисельності працівників основної діяльності за категоріями персоналу

(осіб)

3.4. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу та секторами науки

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У тому числі		Працівники, зайняті науковою та науково- технічною роботою за сумісництвом ¹
		фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки	допоміжний персонал	
Усього				
2000	1463	956	209	303
2005	962	683	136	191
2010	758	562	104	1331
2011	636	464	83	1431
2012	597	437	83	733
за секторами				
академічний				
2000	149	109	29	64
2005	245	186	28	6
2010	242	187	28	4
2011	185	150	12	28
2012	153	128	16	2
галузовий				
2000	1082	661	139	—
2005	545	343	93	19
2010	360	243	55	12
2011	307	194	52	14
2012	306	193	51	10
вузівський				
2000	74	63	11	239
2005	22	21	1	165
2010	22	16	6	1313
2011	24	18	4	1388
2012	22	18	1	721
заводський				
2000	158	123	30	—
2005	150	133	14	1
2010	134	116	15	2
2011	120	102	15	1
2012	116	98	15	—

¹ Див. виноску до табл. 3.2.

3.5. Чисельність працівників наукових організацій за категоріями персоналу в розрізі міст обласного значення і районів

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності				З них							
					фахівці, які виконують наукові дослідження й розробки				допоміжний персонал			
	2000	2010	2011	2012	2000	2010	2011	2012	2000	2010	2011	2012
Чернігівська область	1463	758	636	597	956	562	464	437	209	104	83	83
м.Чернігів	871	360	293	324	617	256	210	244	129	34	16	27
м.Ніжин	160	140	132	128	125	118	110	106	30	19	17	16
м.Прилуки	50	47	30	30	34	37	22	22	9	8	6	5
райони												
Ічнянський	28	42	44	44	9	12	13	14	—	21	22	20
Козелецький	73	78	55	—	59	66	47	—	9	10	7	—
Ніжинський	27	27	18	18	15	17	12	12	7	5	2	2
Н-Сіверський	2	4	4	4	2	4	4	4	—	—	—	—
Носівський	45	44	44	33	41	43	43	32	3	1	1	1
Чернігівський	...¹	...¹	...¹	16	...¹	...¹	...¹	3	...¹	...¹	...¹	12

¹ У цій та наступних таблицях (3.6, 3.8, 4.5, 4.8, 5.1, 5.4) – інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

3.6. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, у розрізі міст обласного значення і районів¹

(на кінець року; осіб)

	Фахівці з науковими ступенями, які виконують наукові дослідження й розробки				У т. ч. мають науковий ступінь							
					доктора наук				кандидата наук			
	2000	2010	2011	2012	2000	2010	2011	2012	2000	2010	2011	2012
Чернігівська область	221	783	856	495	44	99	112	76	177	684	744	419
м.Чернігів	182	511	580	223	38	59	64	32	144	452	516	191
м.Ніжин	17	250	254	259	4	38	46	43	13	212	208	216
м.Прилуки	1	2	2	1	—	—	—	—	1	2	2	1
райони												
Ічнянський	2	2	2	2	—	—	—	—	2	2	2	2
Козелецький	9	10	8	—	1	1	1	—	8	9	7	—
Ніжинський	1	1	1	1	—	—	—	—	1	1	1	1
Н-Сіверський	—	2	2	2	—	—	—	—	—	2	2	2
Носівський	6	5	7	7	1	1	1	1	5	4	6	6
Чернігівський	...²	—	—	—	—	—	—	—	...²	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 3.2.

² Див. виноску до табл. 3.5.

3.7. Чисельність фахівців (з урахуванням сумісників) з науковими ступенями, які виконували наукові та науково-технічні роботи, за секторами науки ¹

(на кінець року; осіб)

	Фахівці з науковими ступенями, які виконують наукові дослідження й розробки	У т. ч. мають науковий ступінь	
		доктора наук	кандидата наук
2000			
Усього	221	44	177
за секторами			
академічний	21	4	17
галузевий	50	6	44
вузівський	150	34	116
2005			
Усього	199	31	168
за секторами			
академічний	40	5	35
галузевий	43	5	38
вузівський	116	21	95
2010			
Усього	783	99	684
за секторами			
академічний	43	6	37
галузевий	30	4	26
вузівський	710	89	621
2011			
Усього	856	112	744
за секторами			
академічний	37	4	33
галузевий	26	3	23
вузівський	793	105	688
2012			
Усього	495	76	419
за секторами			
академічний	40	5	35
галузевий	17	3	14
вузівський	438	68	370

¹Див. виноску до табл. 3.2.

3.8. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти в розрізі міст обласного значення і районів

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У т. ч. мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
				2010
Чернігівська область	758	445	174	139
м.Чернігів	360	245	64	51
м.Ніжин	140	86	46	8
м.Прилуки	47	25	1	21
райони				
Ічнянський	42	12	8	22
Козелецький	78	43	28	7
Ніжинський	27	10	10	7
Н-Сіверський	4	4	—	—
Носівський	44	15	17	12
Чернігівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
				2011
Чернігівська область	636	371	110	155
м.Чернігів	293	201	20	72
м.Ніжин	132	80	44	8
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	44	16	7	21
Козелецький	55	31	21	3
Ніжинський	18	8	5	5
Н-Сіверський	4	4	—	—
Носівський	44	14	11	19
Чернігівський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
				2012
Чернігівська область	597	366	86	145
м.Чернігів	324	225	27	72
м.Ніжин	128	80	36	12
м.Прилуки	30	13	1	16
райони				
Ічнянський	44	18	5	21
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	18	8	5	5
Н-Сіверський	4	4	—	—
Носівський	33	14	11	8
Чернігівський	16	4	1	11

¹Див. виноску до табл. 3.5.

3.9. Чисельність працівників наукових організацій за рівнем освіти та секторами науки

(на кінець року; осіб)

	Працівники основної діяльності	У т. ч. мають освіту		
		повну вищу	базову вищу, початкову вищу	іншу
2001				
Усього	1410	746	187	477
за секторами				
академічний	171	103	—	68
галузевий	991	451	149	391
вузівський	108	89	4	15
заводський	140	103	34	3
2005				
Усього	962	582	198	182
за секторами				
академічний	245	133	63	49
галузевий	545	311	109	125
вузівський	22	20	2	—
заводський	150	118	24	8
2010				
Усього	758	445	174	139
за секторами				
академічний	242	132	68	42
галузевий	360	211	60	89
вузівський	22	21	1	—
заводський	134	81	45	8
2011				
Усього	636	371	110	155
за секторами				
академічний	185	98	42	45
галузевий	307	184	21	102
вузівський	24	19	5	—
заводський	120	70	42	8
2012				
Усього	597	366	86	145
за секторами				
академічний	153	94	25	34
галузевий	306	182	25	99
вузівський	22	18	—	4
заводський	116	72	36	8

3.10. Розподіл дослідників – фахівців вищої кваліфікації за науковими ступенями, віком та статтю

(на кінець року; осіб)

	Дослідники, що мають науковий ступінь							
	доктора наук				кандидата наук			
	2001	2003	2004	2005	2001	2003	2004	2005
Усього	15	11	9	9	85	89	69	68
Розподіл за віком, років								
до 29	—	—	—	—	2	2	3	3
30 – 39	—	—	—	—	9	13	7	11
40 – 49	1	1	1	—	21	18	8	7
50 – 54	7	1	1	2	16	20	15	11
55 – 59	1	2	1	1	6	8	11	12
60 – 69	6	7	6	5	29	26	22	21
70 і більше	—	—	—	1	2	2	3	3
Розподіл за статтю								
чоловіки	15	11	8	8	61	68	52	51
жінки	—	—	1	1	24	21	17	17

Продовження табл. 3.10

	Дослідники, що мають науковий ступінь						
	доктора наук			кандидата наук			
	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
Усього	11	9	9	66	59	51	
Розподіл за віком, років							
до 24 включно	—	—	—	—	—	—	—
25 – 29	—	—	—	1	2	4	
30 – 34	—	—	—	7	3	6	
35 – 39	—	—	1	7	7	5	
40 – 44	—	—	—	4	5	4	
45 – 49	—	—	—	8	8	7	
50 – 54	—	—	—	5	7	12	
55 – 59	2	1	1	10	8	5	
60 – 64	1	2	2	10	7	6	
65 – 69	2	2	1	2	—	—	
70 і більше	6	4	4	12	12	2	
Розподіл за статтю							
чоловіки	9	8	8	45	39	29	
жінки	2	1	1	21	20	22	

3.11. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями

(станом на 1 жовтня; у 2012р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього	48	56	78	85	92
з них мають вчене звання					
академіка	6	8	12	12	15
члена-кореспондента	4	6	7	5	4
професора	19	31	48	58	68
доцента	17	13	16	16	14
старшого наукового співробітника	10	9	13	10	9

3.12. Розподіл докторів наук, зайнятих в економіці області, за віком

(станом на 1 жовтня; у 2012р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього	48	56	78	85	92
у віці, років					
до 30	–	–	–	–	–
31-40	–	–	6	7	8
41-50	7	8	6	7	9
51-55	9	5	6	6	9
56-60	6	11	15	15	12
61-70	20	25	24	28	33
71 і старшому	6	7	21	22	21

Із загальної кількості

чоловіки	46	47	63	66	71
жінки	2	9	15	19	21

3.13. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за вченими званнями

(станом на 1 жовтня; у 2012р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього	505	598	811	871	912
з них мають вчене звання					
академіка	4	4	11	10	6
члена-кореспондента	17	12	17	17	7
професора	5	8	8	9	8
доцента	229	269	438	446	492
старшого наукового співробітника	29	23	30	26	18

3.14. Розподіл кандидатів наук, зайнятих в економіці області, за віком

(станом на 1 жовтня; у 2012р. – станом на 31 грудня; осіб)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього	505	598	811	871	912
у віці, років					
до 30	16	31	41	57	71
31-40	98	124	223	258	293
41-50	150	151	194	196	204
51-55	78	83	88	101	89
56-60	43	71	90	84	87
61-70	108	103	93	93	98
71 і старшому	12	35	82	82	70
Із загальної кількості					
чоловіки	334	362	422	440	448
жінки	171	236	389	431	464

IV. ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ

Загальний обсяг фінансування витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2012р. становив 33,4 млн.грн.

На виконання наукових робіт із бюджету надійшло 21,2 млн.грн. (63,4% загального обсягу фінансування), що на 19,1% більше, ніж у 2011р.

Власні кошти наукових організацій становили 19,6% загального обсягу фінансування. Кошти іноземних замовників – 9,8%, замовників України – 7,0%.

Витрати на виконання науково-дослідних робіт профінансовані, в основному, за рахунок бюджетних коштів, науково-технічних розробок – за власні кошти.

Загальний обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних науковими організаціями, становив 34,1 млн.грн., у 2011р. – 32,5 млн.грн. Валові витрати організацій на виконання наукових та науково-технічних робіт у 2012р. склали 33,8 млн.грн., рік тому – 36,7 млн.грн.

Витрати на оплату праці в обстежених організаціях за 2012р. становили 16,5 млн.грн. На оплату праці безпосередніх виконавців досліджень і розробок витрачено 11,6 млн.грн. (у 2011р. – 13,3 млн.грн.).

4.1. Джерела фінансування наукових та науково-технічних робіт

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього¹	12750,1	32078,5	33537,4	32529,7	33385,9
з них за рахунок					
держбюджету	6476,3	16859,1	17925,2	17773,5	21161,6
позабюджетних фондів	68,8	52,0	—	—	—
власних коштів	626,0	3004,2	12750,8	11754,3	6554,1
коштів замовників (Україна)	4753,0	4746,6	1731,4	3001,9	2349,6
коштів іноземних джерел	366,0	7416,6	1130,0	—	3267,8
інших джерел	460,0	—	—	—	52,8

¹ У цій та наступних таблицях (4.2, 4.4–4.6) – з 2006р. без урахування витрат на покриття боргів за виконані роботи минулих років, авансових витрат та прямих надходжень.

4.2. Розподіл фінансування наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	2000	2005	2010	2011	2012
Усього¹	12750,1	32078,5	33537,4	32529,7	33385,9
у тому числі за секторами					
академічний	1194,5	3822,7	9767,3	10701,7	11795,1
галузевий	8395,7	19716,9	15341,8	13968,3	11062,2
вузівський	278,3	791,2	1793,9	2168,3	3219,5
заводський	2881,6	7747,7	6634,4	5691,4	7309,1

¹ Див. виноску до табл.4.1.

4.3. Прогноз структури фінансування наукових і науково-технічних робіт за джерелами¹

(відсотків до загального обсягу)

	2015
Усього	100,0
За рахунок коштів	
держбюджету	55,0
позабюджетних фондів	3,0
вітчизняних замовників	25,0
замовників іноземних держав	4,0
місцевих бюджетів	0,5
власних коштів	10,5
коштів інших джерел	2,0

¹ Див. виноску до табл. 2.7.

4.4. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та секторами науки

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	У т. ч. за рахунок					
		держ- бюдже- ту	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
за секторами							
академічний	1194,5	540,7	68,8	5,0	—	120,0	460,0
галузовий	8395,7	3036,2	—	273,0	541,7	4544,8	—
вузівський	278,3	172,1	—	—	28,0	78,2	—
заводський	2881,6	2727,3	—	88,0	56,3	10,0	—
2010							
Усього	33537,4	17925,2	—	1130,0	12750,8	1731,4	—
за секторами							
академічний	9767,3	7233,6	—	—	2533,7	—	—
галузовий	15341,8	9496,8	—	1130,0	3469,7	1245,3	—
вузівський	1793,9	1194,8	—	—	292,1	307,0	—
заводський	6634,4	—	—	—	6455,3	179,1	—
2011							
Усього	32529,7	17773,5	—	—	11754,3	3001,9	—
за секторами							
академічний	10701,7	7981,2	—	—	2720,5	—	—
галузовий	13968,3	8040,3	—	—	3401,3	2526,7	—
вузівський	2168,3	1456,5	—	—	236,6	475,2	—
заводський	5691,4	295,5	—	—	5395,9	—	—
2012							
Усього	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
за секторами							
академічний	11795,1	8456,5	—	—	3338,6	—	—
галузовий	11062,2	7533,4	—	—	2021,3	1507,5	—
вузівський	3219,5	2122,2	—	—	243,6	800,9	52,8
заводський	7309,1	3049,5	—	3267,8	950,6	41,2	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

4.5. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та в розрізі міст обласного значення і районів

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	У т. ч. за рахунок					
		держ- бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Чернігівська область	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
м.Чернігів	7661,7	2314,6	68,8	278,0	145,3	4395,0	460,0
м.Ніжин	2938,6	2756,3	—	88,0	84,3	10,0	—
м.Прилуки	385,0	40,0	—	—	—	345,0	—
райони							
Ічнянський	210,6	210,6	—	—	—	—	—
Козелецький	455,0	333,0	—	—	122,0	—	—
Ніжинський	113,8	113,8	—	—	—	—	—
Н-Сіверський	10,0	10,0	—	—	—	—	—
Носівський	240,0	108,0	—	—	132,0	—	—
Чернігівський	... ²	... ²	—	—	... ²	... ²	—
2011							
Чернігівська область	32529,7	17773,5	—	—	11754,3	3001,9	—
м.Чернігів	16577,0	9516,6	—	—	4058,5	3001,9	—
м.Ніжин	6093,3	460,8	—	—	5632,5	—	—
м.Прилуки	1705,4	1086,7	—	—	618,7	—	—
райони							
Ічнянський	1791,4	1371,0	—	—	420,4	—	—
Козелецький	2217,6	2217,6	—	—	—	—	—
Ніжинський	1021,5	719,0	—	—	302,5	—	—
Н-Сіверський	271,0	181,7	—	—	89,3	—	—
Носівський	2220,1	2220,1	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ²	—	—	—	... ²	—	—
2012							
Чернігівська область	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
м.Чернігів	18049,4	12118,6	—	—	3569,6	2308,4	52,8
м.Ніжин	7731,1	3227,9	—	3267,8	1194,2	41,2	—
м.Прилуки	1782,2	1190,6	—	—	591,6	—	—
райони							
Ічнянський	1885,1	1591,2	—	—	293,9	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	1056,4	787,7	—	—	268,7	—	—
Н-Сіверський	296,0	198,0	—	—	98,0	—	—
Носівський	2047,6	2047,6	—	—	—	—	—
Чернігівський	... ²	—	—	—	... ²	—	—

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

² Див. виноску до табл. 3.5.

4.6. Фінансування наукових та науково-технічних робіт за джерелами фінансування та галузями наук

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг фінансу- вання ¹	У т. ч. за рахунок					
		держ- бюд- жету	поза- бюд- жетних фондів	коштів інозем- них джерел	власних коштів	коштів замов- ників (Україна)	інших джерел
2000							
Усього	12750,1	6476,3	68,8	366,0	626,0	4753,0	460,0
біологічні	700,5	540,7	68,8	—	—	91,0	—
геологічні	1853,5	1350,0	—	—	—	503,5	—
сільськогосподарські	2062,7	1061,0	—	—	541,7	-	460,0
технічні	7264,6	3317,3	—	366,0	56,3	3525,0	—
економічні	54,4	—	—	—	—	54,4	—
педагогічні	153,0	118,0	—	—	28,0	7,0	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	661,4	89,3	—	—	—	572,1	—
2011							
Усього	32529,7	17773,5	—	—	11754,3	3001,9	—
біологічні	7033,9	4195,5	—	—	2838,4	—	—
геологічні	4496,3	2347,0	—	—	—	2149,3	—
сільськогосподарські	10794,5	8873,1	—	—	1921,4	—	—
технічні	7118,5	383,6	—	—	6357,5	377,4	—
економічні	517,8	517,8	—	—	—	—	—
педагогічні	1341,3	911,1	—	—	—	430,2	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1227,4	545,4	—	—	637,0	45,0	—
2012							
Усього	33385,9	21161,6	—	3267,8	6554,1	2349,6	52,8
біологічні	10576,2	7212,4	—	—	3363,8	—	—
геологічні	1394,0	300,0	—	—	—	1094,0	—
сільськогосподарські	9546,8	7806,8	—	—	1740,0	—	—
технічні	8367,3	3194,5	—	3267,8	1450,3	454,7	—
економічні	525,7	525,7	—	—	—	—	—
педагогічні	1799,5	1180,2	—	—	—	619,3	—
наукові установи та вузи, що мають бага- тогалузевий профіль	1176,4	942,0	—	—	—	181,6	52,8

¹ Див. виноску до табл. 4.1.

4.7. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за секторами науки

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково-технічних робіт	У тому числі			
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження і розробки	науково-технічні розробки	науково-технічні послуги
2000					
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
за секторами					
академічний	1091,2	374,5	682,7	—	34,0
галузовий	6908,8	295,2	2881,3	1963,5	1768,8
вузівський	249,3	98,1	96,8	—	54,4
заводський	2708,3	—	—	2703,3	5,0
2005					
Усього	22527,6	2783,4	7297,5	9841,2	2605,5
за секторами					
академічний	3707,2	2042,0	990,5	518,9	155,8
галузовий	13409,8	547,6	5517,2	5913,1	1431,9
вузівський	983,6	193,8	789,8	—	—
заводський	4427,0	—	—	3409,2	1017,8
2010					
Усього	32373,6	5815,5	13735,3	12314,0	508,8
за секторами					
академічний	9767,3	3773,1	3510,2	2305,3	178,7
галузовий	14178,0	1464,5	9009,1	3374,3	330,1
вузівський	1793,9	577,9	1216,0	—	—
заводський	6634,4	—	—	6634,4	—
2011					
Усього	32480,5	6071,6	15173,0	10608,5	627,4
за секторами					
академічний	10463,0	3948,5	3923,2	2418,0	173,3
галузовий	14142,7	1452,8	9736,7	2499,1	454,1
вузівський	2183,4	670,3	1513,1	—	—
заводський	5691,4	—	—	5691,4	—
2012					
Усього	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	958,1
за секторами					
академічний	11796,1	5593,7	2859,7	3069,9	272,8
галузовий	11806,0	2310,1	7855,5	1054,6	585,8
вузівський	3219,5	930,9	2107,0	123,3	58,3
заводський	7309,1	—	—	7267,9	41,2

4.8. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, у розрізі міст обласного значення і районів
(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково- технічних робіт	У тому числі			
		фунда- ментальні дослід- ження	прикладні дослід- ження і розробки	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2000					
Чернігівська область	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	1862,2
м.Чернігів	6628,0	443,6	2507,7	1819,5	1857,2
м.Ніжин	2737,3	29,0	—	2703,3	5,0
м.Прилуки	184,0	40,0	—	144,0	—
райони					
Ічнянський	210,9	78,2	132,7	—	—
Козелецький	455,0	—	455,0	—	—
Ніжинський	116,3	45,0	71,3	—	—
Н-Сіверський	11,7	—	11,7	—	—
Носівський	132,0	132,0	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—
2011					
Чернігівська область	32480,5	6071,6	15173,0	10608,5	627,4
м.Чернігів	16766,5	2141,7	9900,2	4097,2	627,4
м.Ніжин	6093,3	165,3	236,6	5691,4	—
м.Прилуки	1705,4	434,0	1271,4	—	—
райони					
Ічнянський	1791,4	1018,8	585,1	187,5	—
Козелецький	2217,6	462,3	1755,3	—	—
Ніжинський	1021,5	719,0	302,5	—	—
Н-Сіверський	271,0	—	271,0	—	—
Носівський	1981,4	1130,5	850,9	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—
2012					
Чернігівська область	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	958,1
м.Чернігів	18793,2	4003,4	10163,2	3709,7	916,9
м.Ніжин	7731,1	178,4	243,6	7267,9	41,2
м.Прилуки	1782,2	425,0	1357,2	—	—
райони					
Ічнянський	1885,1	1885,1	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	1056,4	294,2	762,2	—	—
Н-Сіверський	296,0	—	296,0	—	—
Носівський	2048,6	2048,6	—	—	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—

¹ Див. виноску до табл. 3.5.

4.9. Обсяг наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за галузями наук

(у фактичних цінах; тис.грн.)

	Загальний обсяг науково-технічних робіт	У тому числі			
		фундаментальні дослідження	прикладні дослідження і розробки	науково-технічні розробки	науково-технічні послуги
Усього	10957,6	767,8	3660,8	4666,8	2000 1862,2
біологічні	597,2	374,5	222,7	—	—
геологічні	1435,4	—	1435,4	—	—
сільськогосподарські	2289,3	295,2	1530,7	447,5	15,9
технічні	5807,3	—	340,0	4219,3	1248,0
економічні	54,4	—	—	—	54,4
педагогічні	124,0	84,0	40,0	—	—
наукові установи та вузи, що мають багатогалузевий профіль	650,0	14,1	92,0	—	543,9
Усього	32480,5	6071,6	15173,0	10608,5	2011 627,4
біологічні	7033,9	2655,5	1599,6	2605,5	173,3
геологічні	4336,6	—	4336,6	—	—
сільськогосподарські	10732,6	2745,8	7354,4	632,4	—
технічні	7291,8	—	88,1	6749,6	454,1
економічні	517,8	—	517,8	—	—
педагогічні	1356,4	591,5	764,9	—	—
наукові установи та вузи, що мають багатогалузевий профіль	1211,4	78,8	511,6	621,0	—
Усього	34130,7	8834,7	12822,2	11515,7	2012 958,1
біологічні	10576,2	5136,0	2097,5	3069,9	272,8
геологічні	1567,0	—	1567,0	—	—
сільськогосподарські	9929,5	2767,8	6623,6	538,1	—
технічні	8556,4	—	145,0	7784,4	627,0
економічні	525,7	—	525,7	—	—
педагогічні	1799,5	707,5	1092,0	—	—
наукові установи та вузи, що мають багатогалузевий профіль	1176,4	223,4	771,4	123,3	58,3

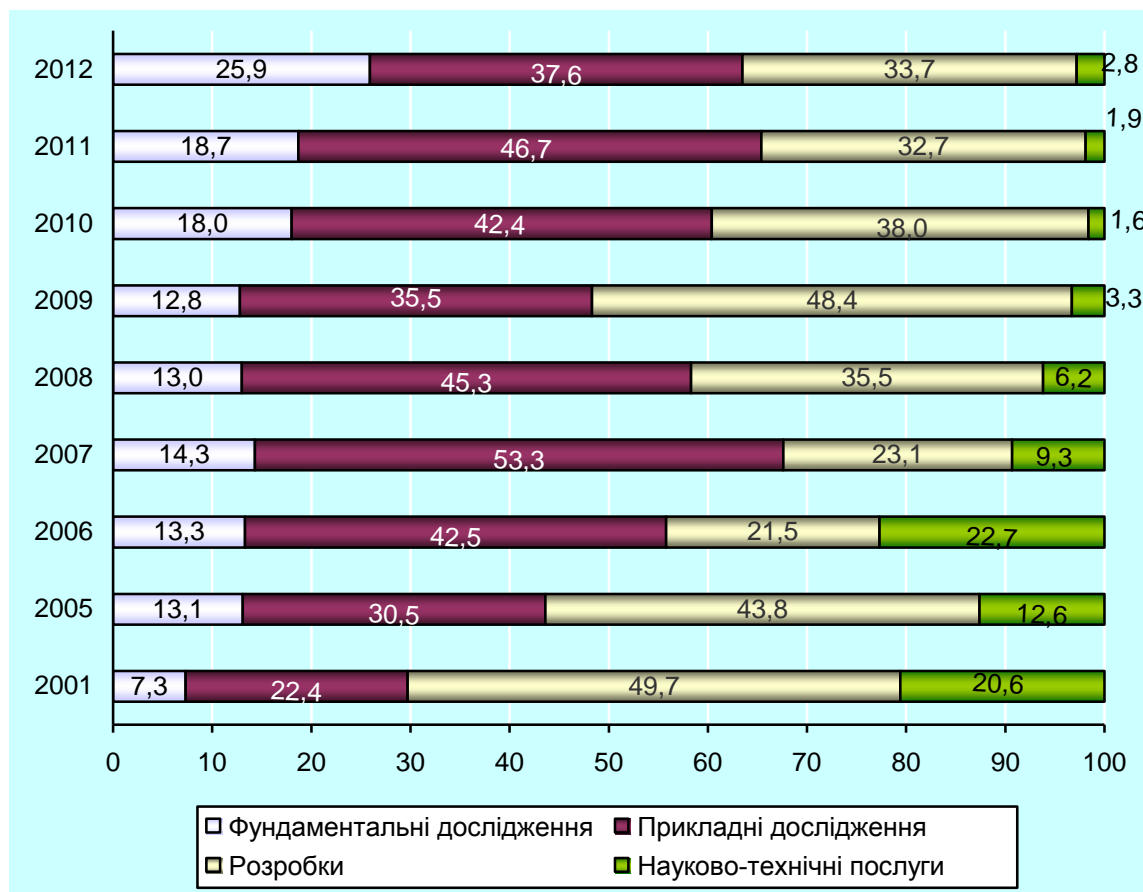
4.10. Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт, виконаних власними силами наукових організацій, за видами робіт

(тис.грн.)

	Усього	У тому числі			
		фундамен- тальні дослідження	прикладні дослідження	науково- технічні розробки	науково- технічні послуги
2001	13694,4	1102,2	3089,1	5773,9	3729,2
2003	27833,8	1449,0	3506,9	15995,2	6882,7
2004	19673,8	1817,2	4993,2	5219,8	7643,6
2005	21194,7	2782,1	6469,0	9282,9	2660,7
2006	24042,8	3202,6	10213,7	5178,2	5448,3
2007	29750,9	4143,8	14174,0	8474,8	2958,3
2008	38777,9	4850,6	15937,7	13236,1	4753,5
2009	40637,1	5206,4	13758,5	18550,7	3121,5
2010	33157,1	5776,9	14380,1	12547,8	452,3
2011	31852,9	6070,2	14973,8	10258,2	550,7
2012	32848,0	8764,3	12251,8	11046,1	785,8

4.11. Розподіл обсягу наукових та науково-технічних робіт за видами робіт

(відсотків до загального обсягу)

V. РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ

Науковими організаціями у 2012р. виконувалося 554 наукові роботи. З них 46 спрямовано на створення нових видів виробів, 25 – нових технологій, 16 – нових сортів рослин, 5 – нових видів матеріалів, 1 – новий вид техніки. Серед створених нових технологій більше третини – ресурсозберігаючі. Із загальної кількості наукових розробок упроваджено майже 15%. Інноваційну спрямованість мають 10,3% усіх наукових та науково-технічних робіт, з яких 17,5% – нові технології і 8,8% – нові методи та теорії.

Організаціями і підприємствами, які виконували наукові та науково-технічні роботи, було подано в патентне відомство України 43 заявки на видачу охоронних документів, що в розрахунку на 100 виконавців НДДКР становить 9,8 заявок (у 2011р. – 5,4 заявки). У цьому ж році ними було отримано 66 патентів (у 2011р. – 53).

Працівниками наукових організацій опубліковано 5330 робіт, що на 15,6% більше, ніж у 2011р.

У 2012р. здійснено по 7 виїздів наукових працівників за кордон для стажування, навчання та для викладацької роботи, 12 – для проведення наукових досліджень. Для участі в міжнародних семінарах та конференціях було здійснено 77 виїздів. Чернігівськими науковцями було отримано 26 грантів, отриманих на наукову роботу від міжнародних фондів, у 2011р. – 24.

5.1. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт у розрізі міст обласного значення і районів

(одиниць)

	Кількість розробок	У т. ч. зі створення нових видів						
		виробів		технологій		мате- ріалів	сортів рослин та порід тварин	мето- дів, теорій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресур- созбері- гаючих			
2004								
Чернігівська область	177	29	20	32	17	26	16	21
м.Чернігів	79	3	3	8	5	23	—	9
м.Ніжин	29	3	—	—	—	3	2	10
м.Прилуки	24	17	17	2	1	—	2	2
райони						—		
Ічнянський	—	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	20	—	—	17	11	—	1	—
Ніжинський	14	6	—	2	—	—	6	—
Н-Сіверський	3	—	—	—	—	—	—	—
Носівський	4	—	—	—	—	—	4	—
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹	—	—	... ¹	—
2011								
Чернігівська область	159	36	4	24	9	10	17	60
м.Чернігів	95	32	4	7	4	9	—	35
м.Ніжин	9	4	—	1	1	1	—	3
м.Прилуки	6	—	—	4	—	—	2	—
райони								
Ічнянський	1	—	—	—	—	—	—	1
Козелецький	20	—	—	12	4	—	2	6
Ніжинський	6	—	—	—	—	—	6	—
Н-Сіверський	13	—	—	—	—	—	—	13
Носівський	7	—	—	—	—	—	7	—
Чернігівський	... ¹	—	—	—	—	—	—	... ¹
2012								
Чернігівська область	554	46	1	25	9	5	16	54
м.Чернігів	498	38	1	19	8	2	2	38
м.Ніжин	19	8	—	1	1	1	—	3
м.Прилуки	7	—	—	5	—	2	—	—
райони								
Ічнянський	3	—	—	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—	—	—	—
Ніжинський	6	—	—	—	—	—	6	—
Н-Сіверський	13	—	—	—	—	—	—	13
Носівський	7	—	—	—	—	—	7	—
Чернігівський	1	—	—	—	—	—	1	—

¹ Див. виноски до табл. 3.5.

5.2. Кількість виконаних наукових та науково-технічних робіт за секторами науки

(одиниць)

	Кількість розробок	У т. ч. зі створення нових видів						
		виробів		технологій		матеріалів	сортів рослин та порід тварин	методів, теорій
		усього	у т.ч. техніки	усього	з них ресурсозберігаючих			
2004								
Усього	177	29	20	32	17	26	16	21
за секторами								
академічний	75	6	—	27	16	16	13	5
галузевий	45	2	2	3	—	5	1	—
вузівський	37	1	1	2	1	5	2	16
заводський	20	20	17	—	—	—	—	—
2010								
Усього	187	37	6	35	25	23	24	55
за секторами								
академічний	83	10	—	26	18	23	16	2
галузевий	68	16	3	3	3	—	7	42
вузівський	28	3	2	6	4	—	1	11
заводський	8	8	1	—	—	—	—	—
2011								
Усього	159	36	4	24	9	10	17	60
за секторами								
академічний	57	12	—	12	4	9	15	9
галузевий	68	19	3	8	2	—	2	39
вузівський	31	2	1	4	3	1	—	12
заводський	3	3	—	—	—	—	—	—
2012								
Усього	554	46	1	25	9	5	16	54
за секторами								
академічний	60	19	—	9	2	2	15	5
галузевий	444	18	—	7	2	2	1	35
вузівський	37	2	1	9	5	1	—	14
заводський	13	7	—	—	—	—	—	—

5.3. Кількість друкованих робіт за секторами науки

(одиниць)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, навчальні посібники	статті в наукових фахових журналах	інші
Чернігівська область				
2000	1261	117	699	445
2005	2191	199	1495	497
2006	2726	214	1551	961
2007	3323	248	2056	1019
2008	3672	217	2248	1207
2009	3818	329	2392	1097
2010	3413	253	2015	1145
2011	4611	313	2496	1802
2012	5330	413	1452	3465
у тому числі				
академічний				
2000	85	—	67	18
2005	101	3	41	57
2006	63	1	17	45
2007	97	1	47	49
2008	169	1	65	103
2009	210	3	65	142
2010	202	3	71	128
2011	254	3	41	210
2012	309	1	49	259
галузовий				
2000	220	1	54	165
2005	121	1	30	90
2006	135	3	43	89
2007	108	3	52	53
2008	101	—	69	32
2009	85	1	59	25
2010	77	—	47	30
2011	85	1	34	50
2012	59	2	40	17
вузівський				
2000	956	116	578	262
2005	1969	195	1424	350
2006	2528	210	1491	827
2007	3118	244	1957	917
2008	3402	216	2114	1072
2009	3523	325	2268	930
2010	3134	250	1897	987
2011	4272	309	2421	1542
2012	4962	410	1363	3189

5.4. Кількість друкованих робіт у розрізі міст обласного значення і районів

(одиниць)

	Усього	У тому числі		
		монографії, підручники, нав- чальні посібники	статті в науко- вих фахових журналах	інші
2000				
Чернігівська область	1261	117	699	445
м. Чернігів	659	42	292	325
м. Ніжин	531	75	380	76
м. Прилуки	—	—	—	—
райони				
Ічнянський	—	—	—	—
Козелецький	48	—	15	33
Ніжинський	12	—	8	4
Н-Сіверський	—	—	—	—
Носівський	10	—	4	6
Чернігівський	... ¹	—	—	... ¹
2011				
Чернігівська область	4611	313	2496	1802
м. Чернігів	2864	148	1840	876
м. Ніжин	1542	164	627	751
м. Прилуки	4	—	4	—
райони				
Ічнянський	7	—	5	2
Козелецький	31	1	10	20
Ніжинський	133	—	3	130
Н-Сіверський	18	—	2	16
Носівський	12	—	5	7
2012				
Чернігівська область	5330	413	1452	3465
м. Чернігів	3468	161	819	2488
м. Ніжин	1635	252	592	791
м. Прилуки	7	—	7	—
райони				
Ічнянський	6	—	6	—
Козелецький	—	—	—	—
Ніжинський	170	—	10	160
Н-Сіверський	9	—	3	6
Носівський	35	—	15	20

¹ Див. виноску до табл. 3.5.

5.5. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій за секторами науки

(одиниць)

	В Україні			В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	продано ліцензій	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
Усього					
2000	27	17	—	—	—
2006	41	37	—	2	—
2007	56	48	—	1	1
2008	43	44	—	—	—
2009	66	62	—	—	—
2010	48	29	—	—	—
2011	25	53	—	—	—
2012	43	66	—	—	—
за секторами:					
академічний					
2000	1	1	—	—	—
2006	11	9	—	—	—
2007	9	6	—	—	—
2008	6	16	—	—	—
2009	16	11	—	—	—
2010	20	9	—	—	—
2011	2	13	—	—	—
2012	14	12	—	—	—
галузевий					
2000	17	4	—	—	—
2006	4	2	—	2	—
2007	4	1	—	—	—
2008	—	1	—	—	—
2009	—	—	—	—	—
2010	—	—	—	—	—
2011	2	1	—	—	—
2012	—	—	—	—	—
вузівський					
2000	9	12	—	—	—
2006	26	26	—	—	—
2007	43	41	—	1	1
2008	37	27	—	—	—
2009	50	51	—	—	—
2010	28	20	—	—	—
2011	21	39	—	—	—
2012	29	54	—	—	—

5.6. Патентно-ліцензійна робота наукових організацій у розрізі міст обласного значення і районів

(одиниць)

	В Україні			В інших країнах світу	
	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів	продано ліцензій	подано заявок на видачу охоронних документів	отримано охоронних документів
2001					
Чернігівська					
область	23	18	—	—	1
м. Чернігів	10	9	—	—	—
м. Ніжин	—	—	—	—	1
райони			—	—	
Козелецький	4	3	—	—	—
Ніжинський	5	4	—	—	—
Носівський	4	2	—	—	—
2010					
Чернігівська					
область	48	29	—	—	—
м. Чернігів	26	17	—	—	—
м. Ніжин	17	9	—	—	—
райони					
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	3	3	—	—	—
2011					
Чернігівська					
область	25	53	—	—	—
м. Чернігів	21	40	—	—	—
м. Ніжин	2	12	—	—	—
м. Прилуки	2	1	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	—	—	—	—	—
2012					
Чернігівська					
область	43	66	—	—	—
м. Чернігів	24	35	—	—	—
м. Ніжин	14	27	—	—	—
м. Прилуки	—	—	—	—	—
райони	—	—	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	—
Ніжинський	2	1	—	—	—
Н.-Сіверський	—	—	—	—	—
Носівський	3	3	—	—	—

5.7. Міжнародне співробітництво наукових організацій за секторами науки

	Кількість виїздів наукових працівників за кордон	Кількість проведених міжнародних конференцій	Кількість грантів, отриманих від міжнародних фондів
2000			
Усього	194	4	12
за секторами			
академічний	16	—	—
галузевий	110	1	—
вузівський	68	3	12
заводський	—	—	—
2006			
Усього	146	28	4
за секторами			
академічний	6	1	—
галузевий	61	3	—
вузівський	79	24	4
заводський	—	—	—
2010			
Усього	165	32	9
за секторами			
академічний	3	1	1
галузевий	9	—	—
вузівський	153	31	8
заводський	—	—	—
2011			
Усього	98	38	24
за секторами			
академічний	3	—	1
галузевий	11	—	—
вузівський	84	38	23
заводський	—	—	—
2012			
Усього	103	28	26
за секторами			
академічний	6	—	—
галузевий	3	—	—
вузівський	94	28	26
заводський	—	—	—

ЧАСТИНА II

*ІННОВАЦІЙНА
ДІЯЛЬНІСТЬ*

VI. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

За рівнем інноваційної активності Чернігівська область у 2012р. займала десяте місце серед регіонів України. Частка підприємств, що займалися інноваціями в області, становила 20,4%, в Україні – 17,4%.

Інноваціями в промисловості області у 2012р. займалося 43 підприємства, у 2011р. їх кількість становила 42 (17,8% загальної кількості промислових підприємств), у 2010р. – 40 (17%).

Упродовж 2012р. найбільше нововведень було здійснено підприємствами машинобудування та з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів.

У 2012р. освоєно виробництво 42 інноваційних видів продукції, з яких 29 – нові види техніки. Порівняно з 2011р. кількість інноваційних видів продукції не змінилася, а кількість нових видів техніки збільшилася на 16%. Із загальної кількості освоєних нових видів продукції 69% – продукція машинобудування.

Упродовж 2012р. 41,4% підприємств, що впроваджували інновації, виконували роботи з технологічного оновлення виробництва. Ними було впроваджено 28 нових технологічних процесів, що на 9 більше, ніж у 2011р., з них 4 (рік тому – 5) спрямовані на економне використання матеріальних та енергетичних ресурсів. Найактивніше нові технологічні процеси впроваджували підприємства машинобудування та з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів. У 2012р. промисловими підприємствами було придбано 2 нові технології.

Для здійснення інновацій у 2012р. промисловими підприємствами було витрачено 39,5 млн.грн. Найбільша частка інноваційних витрат була на підприємствах металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів (більше чверті). В основному кошти були направлені на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення.

Основним джерелом фінансування інновацій, як і в попередні роки, залишалися власні кошти підприємств. За їх рахунок здійснювали інновації 72,4% інноваційно активних підприємств.

У 2012р. в результаті впровадження інновацій 23 промислові підприємства області поставляли на ринок інноваційну продукцію. Обсяг реалізованої інноваційної продукції становив 190,2 млн.грн., або 1,4% обсягу реалізованої промислової продукції області. У загальному обсязі реалізованої інноваційної продукції 18,9% становила продукція нова для ринку.

За межі України реалізовано 35% усієї інноваційної продукції.

6.1. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій у 2000 році

	Усього	У % до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	73	32,2
із них за напрямками		
дослідження і розробки	18	7,9
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	2	0,9
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау тощо	5	2,2
придбання засобів виробництва	34	15,0
технологічна підготовка виробництва	21	9,3
маркетинг, реклама	19	8,4

6.2. Інноваційна активність промислових підприємств за напрямками проведених інновацій

	2010		2011		2012	
	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств	усього	у % до загальної кількості промислових підприємств
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	40	17,0	42	17,8	43	20,4
із них за напрямками						
внутрішні науково-дослідні розробки	6	2,6	5	2,1	6	2,8
зовнішні науково-дослідні розробки	1	0,4	2	0,8	2	0,9
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	24	10,2	31	13,1	30	14,2
придбання зовнішніх знань	1	0,4	3	1,3	2	0,9
інші роботи	8	3,4	8	3,4	13	6,2

6.3. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності у 2000 році

	У фактичних цінах, тис.грн.	У % до загального обсягу
Усього	103244,9	100,0
дослідження і розробки	2791,2	2,7
придбання прав на патенти, ліцензій на використання об'єктів промислової власності	237,7	0,2
придбання безпатентних ліцензій, ноу-хау, технологій тощо	15,6	0,0
технологічна підготовка виробництва	3955,0	3,8
придбання засобів виробництва	75123,7	72,8
маркетинг, реклама	17662,1	17,1
інші витрати	3459,6	3,4

6.4. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності

	У фактичних цінах, тис.грн.			У % до загального обсягу		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Усього	22021,5	49528,3	39467,0	100,0	100,0	100,0
внутрішні науково-дослідні розробки	3053,1	10206,4	8190,1	13,9	20,6	20,8
зовнішні науково-дослідні розробки	178,8	817,2	1379,8	0,8	1,6	3,5
придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	14241,7	34030,5	28589,0	64,7	68,7	72,4
інші витрати	4547,9	4474,2	1308,1	20,6	9,1	3,3

6.5. Розподіл загального обсягу фінансування інноваційної діяльності за джерелами

	(у фактичних цінах; тис.грн.)			
	2000	2010	2011	2012
Усього	103244,9	22021,5	49528,3	39467,0
у т.ч. за рахунок коштів власних	96737,9	21712,1	41645,7	28563,6
державного бюджету	780,7	—	—	3338,9
місцевих бюджетів	—	109,4	166,2	10,0
позабюджетних фондів	154,1	—	—	—
вітчизняних інвесторів	143,3	—	—	41,2
іноземних інвесторів	—	—	—	3267,8
кредитів	5428,9	—	7449,4	4245,5
інших джерел	—	200,0	267,0	—

6.6. Прогноз фінансування інноваційної діяльності за джерелами¹

(відсотків до загального обсягу)

	2015
Усього	100,0
у т.ч. за рахунок коштів	
держбюджету	2,0
місцевих бюджетів	6,0
позабюджетних фондів	—
власних коштів	45,0
коштів вітчизняних інвесторів	—
коштів зарубіжних інвесторів	—
кредитів	40,0
інших джерел	7,0

¹ За матеріалами «Стратегія соціально-економічного розвитку Чернігівської області до 2015 року», підготовленими Чернігівською ОДА спільно з НАНУ.

6.7. Кількість промислових підприємств, що займалися інноваційною діяльністю, у розрізі міст обласного значення і районів

	2000		2010		2011		2012	
	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств	усьо-го	у % до загальної кількості підприємств
Чернігівська область	73	32,2	40	17,0	42	17,8	43	20,4
м.Чернігів	28	45,2	18	26,9	20	27,8	22	31,4
м.Ніжин	9	42,9	5	27,8	5	29,4	6	27,3
м.Прилуки	7	26,9	5	23,8	5	29,4	4	23,5
райони								
Бахмацький	3	33,3	1	16,7	1	20,0	1	20,0
Бобровицький	—	—	—	—	—	—	1	25,0
Борзнянський	1	16,7	—	—	—	—	—	—
Ічнянський	2	28,6	—	—	—	—	—	—
Козелецький	2	22,2	—	—	—	—	—	—
Корюківський	3	37,5	—	—	—	—	—	—
Куликівський	1	25,0	2	50,0	3	75,0	1	33,3
Менський	2	25,0	1	10,0	1	10,0	2	25,0
Ніжинський	—	—	—	—	2	20,0	1	25,0
Н.-Сіверський	6	75,0	1	16,7	1	16,7	1	20,0
Носівський	3	50,0	—	—	—	—	—	—
Прилуцький	2	66,7	3	33,3	2	18,2	2	20,0
Ріпкинський	—	—	1	14,3	1	12,5	1	20,0
Семенівський	1	25,0	1	33,3	—	—	—	—
Сосницький	1	20,0	—	—	—	—	—	—
Чернігівський	—	—	1	20,0	—	—	—	—
Щорський	2	28,6	1	16,7	1	16,7	1	20,0

6.8. Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю, за видами промислової діяльності

	2010		2011		2012	
	усього	у % до загальної кількості підприємств	усього	у % до загальної кількості підприємств	усього	у % до загальної кількості підприємств
Усього	40	17,0	42	17,8	43	20,4
Добувна промисловість	1	16,7	1	14,3	1	14,3
добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	1	50,0	1	50,0	1	50,0
Переробна промисловість	38	17,6	39	18,1	40	20,9
у тому числі						
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	12	13,3	14	15,2	13	18,1
легка промисловість	7	29,2	9	39,1	7	30,4
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	2	8,7	1	4,3	3	13,0
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	1	7,1	3	21,4	3	21,4
хімічна та нафтохімічна промисловість	4	44,4	3	30,0	2	22,2
хімічне виробництво	1	25,0	1	20,0	1	25,0
виробництво гумових та пластмасових виробів	3	60,0	2	40,0	1	20,0
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	1	11,1	1	12,5	1	11,1
машинобудування	9	31,0	7	26,9	9	37,5
виробництво машин та устаткування	5	38,5	5	41,7	3	30,0
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	1	10,0	1	11,1	2	28,6
виробництво транспортних засобів та устаткування	3	50,0	1	20,0	4	57,1
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	1	7,7	2	15,4	2	15,4

6.9. Упровадження інновацій на промислових підприємствах

(одиниць)

	2000	2005	2010	2011	2012
Упроваджено нових технологічних процесів, процесів	40	31	16	19	28
з них					
маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних	11	9	9	5	4
Освоєно виробництво інноваційних ¹ видів продукції, найменувань	935	47	40	42	42
з них					
нових видів техніки	25	21	23	25	29

¹ У цій та таблиці 6.12 у 2000р. – нові види продукції.

6.10. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах у розрізі міст обласного значення і районів

(одиниць)

	Усього					З них маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних				
	2000	2005	2010	2011	2012	2000	2005	2010	2011	2012
Чернігівська область	40	31	16	19	28	11	9	9	5	4
м.Чернігів	28	14	3	2	11	10	2	–	1	2
м.Ніжин	8	10	7	9	13	–	3	4	2	1
м.Прилуки	1	–	–	2	2	–	–	–	–	–
райони										
Бахмацький	–	–	2	1	–	–	–	2	–	–
Козелецький	–	3	–	–	–	–	3	–	–	–
Корюківський	2	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Куликівський	–	–	–	2	–	–	–	–	–	–
Менський	–	–	... ¹	... ¹	1	–	–	... ¹	... ¹	1
Ніжинський	–	1	–	1	1	–	–	–	–	–
Н.-Сіверський	1	3	–	–	–	1	1	–	–	–
Ріпкинський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Семенівський	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Щорський	–	–	... ¹	–	–	–	–	–	–	–

¹ У цій та наступних таблицях (6.11, 6.12, 6.13, 6.15, 6.16, 6.17) інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

6.11. Упровадження нових технологічних процесів на промислових підприємствах за видами промислової діяльності

(одиниць)

	Усього				З них маловідходних, ресурсозберігаючих, безвідходних			
	2005	2010	2011	2012	2005	2010	2011	2012
Усього	31	16	19	28	9	9	5	4
Добувна промисловість	—	—	—	—	—	—	—	—
добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	—	—	—	—	—	—	—	—
Переробна промисловість	31	16	17	28	9	9	4	4
у тому числі								
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	10	4	8	5	4	3	3	2
легка промисловість	7	—	—	—	—	—	—	—
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	—	—	—	—	—	—	—	—
целюлозно-паперове виробництво; видавнича справа	—	—	—	2	—	—	—	—
хімічна та нафтохімічна промисловість	1	—	—	—	—	—	—	—
хімічне виробництво	1	—	—	—	—	—	—	—
виробництво гумових та пластмасових виробів	—	—	—	—	—	—	—	—
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	—	—	... ¹	... ¹	—	—	—	—
машинобудування	13	12	8	18	5	6	1	1
виробництво машин та устаткування	9	7	8	11	3	4	1	1
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	2	—	—	—	2	—	—	—
виробництво транспортних засобів та устаткування	2	5	—	7	—	2	—	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	—	—	2	—	—	—	1	—

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.12. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах у розрізі міст обласного значення і районів

(найменувань)

	Освоєно виробництво інноваційних ¹ видів							
	машин, устаткування, апаратів, приладів				матеріалів, виробів, продуктів			
	2000	2010	2011	2012	2000	2010	2011	2012
Чернігівська область	25	23	25	29	910	17	17	13
м.Чернігів	23	8	7	9	501	7	9	6
м.Ніжин	—	6	8	11	37	—	—	—
м.Прилуки	—	—	—	—	165	—	1	2
райони								
Бобровицький	—	—	—	—	5	—	—	3
Борзнянський	—	—	—	—	6	—	—	—
Варвинський	—	—	—	—	7	—	—	—
Ічнянський	—	—	—	—	16	—	—	—
Козелецький	—	—	—	—	1	—	—	—
Корюківський	—	—	—	—	2	—	—	—
Куликівський	—	—	—	—	13	—	4	—
Менський	—	—	—	—	2	—	—	1
Ніжинський	—	—	—	—	9	—	—	1
Н.-Сіверський	—	—	—	—	71	2	2	—
Носівський	—	—	—	—	6	—	—	—
Прилуцький	2	9	10	9	10	—	—	—
Ріпкинський	—	—	—	—	—	7	—	—
Семенівський	—	—	—	—	1	—	—	—
Сосницький	—	—	—	—	36	—	—	—
Чернігівський	—	—	—	—	7	—	—	—
Щорський	—	—	—	—	15	... ²	1	—

¹ Див. виноску до табл. 6.9.² Див. виноску до табл. 6.10.

6.13. Освоєння виробництва інноваційних видів продукції на промислових підприємствах за видами промислової діяльності

(найменувань)

	Освоєно виробництво інноваційних видів					
	машин, устаткування, апаратів, приладів			матеріалів, виробів, продуктів		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Усього	23	25	29	17	17	13
Добувна промисловість	—	—	—	7	—	—
добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	—	—	—	7	—	—
Переробна промисловість	23	25	29	10	17	13
у тому числі						
виробництво харчових продуктів, напоїв						
та тютюнових виробів	—	1	—	2	9	5
легка промисловість	—	—	—	7	4	5
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	—	—	—	—	—	1
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	—	—	—	—	2	2
хімічна та нафтохімічна промисловість	—	—	—	1	1	—
хімічне виробництво	—	—	—	—	—	—
виробництво гумових та пластмасових виробів	—	—	—	1	1	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	—	—	—	—	—	—
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	—	—	—	—	1	—
машинобудування	23	24	29	—	—	—
виробництво машин та устаткування	15	17	11	—	—	—
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	... ¹	... ¹	4	—	—	—
виробництво транспортних засобів та устаткування	4	... ¹	14	—	—	—
інші галузі промисловості	—	—	—	—	—	—

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.14. Обсяг реалізованої інноваційної продукції промисловості

(тис.грн.)

	2010	2011	2012
Обсяг реалізованої інноваційної продукції (робіт, послуг)	1084672,3	221308,1	190158,4
з неї			
обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою для ринку	12741,9	58898,7	35886,6
обсяг реалізованої інноваційної продукції, що є новою тільки для підприємства	1071930,4	162409,4	154271,8

6.15. Обсяг реалізованої інноваційної продукції в розрізі міст обласного значення і районів

	2010		2011		2012	
	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції
Чернігівська область	1084672,3	9,4	221308,1	1,7	190158,4	1,4
м.Чернігів	379823,6	10,8	68925,4	1,2	49665,6	0,8
м.Ніжин	17229,3	5,3	15784,8	4,6	40823,0	10,1
м.Прилуки	251677,2	9,3	2057,6	0,1	14113,5	0,4
райони						
Бобровицький	—	—	—	—	110,0	0,1
Куликівський	—	—	139,2	0,2	394,6	0,4
Менський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	—	—
Ніжинський	—	—	—	—	261,0	0,2
Н.-Сіверський	347,1	0,3	3178,1	2,5	609,0	0,4
Прилуцький	38798,1	16,9	37855,2	12,0	27387,9	8,4
Ріпкинський	35235,8	54,5	50974,0	74,7	56712,6	73,0
Семенівський	748,3	6,1	—	—	—	—
Чернігівський	1037,1	3,9	—	—	—	—
Щорський	... ¹	... ¹	3,9	0,0	81,2	0,3

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.16. Обсяг реалізованої інноваційної продукції за видами промислової діяльності

	2010		2011		2012	
	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції	тис.грн.	у % до загально-го обсягу реалізованої продукції
Усього	1084672,3	9,4	221308,1	1,7	190158,4	1,4
Добувна промисловість добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	35235,8	4,2	50974,0	6,1	56712,6	4,7
Переробна промисловість у тому числі	1049436,5	12,4	170334,1	1,8	133445,8	1,4
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	984915,3	18,1	94542,1	1,6	16100,0	0,3
легка промисловість оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	1609,3	0,5	4279,4	1,3	1234,0	0,4
целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	1037,1	1,1	—	—	—	—
хімічна та нафтохімічна промисловість	—	—	214,5	0,0	145,5	0,0
хімічне виробництво виробництво гумових та пластмасових виробів	9736,7	4,3	15656,3	8,5	25263,3	13,3
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	—	—	—	—	—	—
машинобудування виробництво машин та устаткування	52138,1	8,0	55441,2	6,8	80184,3	9,9
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	47357,4	14,3	52800,2	15,6	40237,3	19,4
виробництво транспортних засобів та устаткування	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	503,0	0,2
	3435,7	2,6	... ¹	... ¹	39444,0	11,6

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.17. Реалізація інноваційної продукції за межі України в розрізі міст обласного значення і районів

	2010		2011		2012	
	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продукції
Чернігівська						
область	396300,9	36,5	82617,2	37,3	66534,0	35,0
м.Чернігів	17767,3	4,7	8429,5	12,2	23881,2	48,1
м.Ніжин	10159,5	59,0	10887,9	69,0	11198,6	27,4
м.Прилуки	9043,9	3,6	2057,6	100,0	—	—
райони						
Менський	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹	—	—
Н.-Сіверський	190,3	54,8	304,0	9,6	313,6	51,5
Прилуцький	7260,1	18,7	22771,2	60,2	11574,1	42,3
Ріпкинський	10144,3	28,8	16842,1	33,0	19561,0	34,5
Щорський	... ¹	... ¹	3,9	100,0	5,5	6,8

¹ Див. виноску до табл. 6.10.

6.18. Реалізація інноваційної продукції за межі України за видами промислової діяльності

	2010		2011		2012	
	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продук- ції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продук- ції	у фактич- них цінах, тис.грн.	у % до загально- го обсягу реалізо- ваної іннова- ційної продук- ції
Усього	396300,9	36,5	82617,2	37,3	66534,0	35,0
Добувна промисловість	10144,3	28,8	16842,1	33,0	19561,0	34,5
добування корисних копалин, крім						
паливно-енергетичних	10144,3	28,8	16842,1	33,0	19561,0	34,5
Переробна						
промисловість	386156,6	36,8	65775,1	38,6	46973,0	35,2
у тому числі						
виробництво харчових						
продуктів, напоїв та						
тютюнових виробів	362083,4	36,8	24429,4	25,8	5,5	0,0
легка промисловість	190,3	11,8	304,0	7,1	313,6	25,4
целюлозно-паперове						
виробництво; видав-						
нича діяльність	—	—	—	—	—	—
хімічна та нафтохімічна						
промисловість	5701,4	58,6	8222,4	52,5	15080,3	59,7
хімічне виробництво	—	—	—	—	—	—
виробництво гумових						
та пластмасових						
виробів	5701,4	58,6	8222,4	52,5	15080,3	59,7
машинобудування	18181,5	34,9	32819,3	59,2	31573,6	39,4
виробництво машин						
та устаткування	17419,6	36,8	32819,3	62,2	11198,6	27,8
виробництво електрич-						
ного, електронного та						
оптичного устаткування	—	—	—	—	—	—
виробництво транспорт-						
них засобів та устатко-						
вання	761,9	22,2	—	—	20375,0	51,7

6.19. Кількість інноваційно активних підприємств за регіонами України

	Кількість промислових підприємств, що займались інноваційною діяльністю			У % до загальної кількості промислових підприємств регіону		
	2010	2011	2012	2010	2011	2012
Україна	1461	1679	1758	13,8	16,2	17,4
Автономна Республіка Крим	37	46	54	11,1	14,3	16,7
Вінницька	45	47	50	14,7	15,8	18,0
Волинська	26	26	29	11,6	11,6	12,9
Дніпропетровська	65	63	78	9,1	8,7	10,7
Донецька	86	85	91	10,6	10,6	11,8
Житомирська	42	48	54	12,4	14,4	16,5
Закарпатська	27	22	18	10,8	9,4	8,5
Запорізька	22	116	115	5,3	27,6	29,8
Івано-Франківська	81	96	89	17,9	21,7	20,5
Київська	39	46	44	7,7	9,7	9,0
Кіровоградська	37	41	46	13,2	15,5	17,4
Луганська	59	68	64	11,2	13,5	12,9
Львівська	102	100	101	13,4	13,2	13,4
Миколаївська	71	92	114	16,6	22,8	29,8
Одеська	62	79	83	15,7	20,6	22,3
Полтавська	45	31	29	11,7	8,2	8,3
Рівненська	27	31	36	10,4	12,1	14,6
Сумська	42	40	41	17,9	17,3	18,6
Тернопільська	40	47	50	16,7	22,1	22,3
Харківська	161	146	168	19,7	18,4	22,1
Херсонська	39	58	53	17,7	26,5	26,1
Хмельницька	60	79	78	16,9	22,3	22,5
Черкаська	48	54	50	15,2	17,3	16,1
Чернівецька	30	39	37	14,2	18,6	18,4
Чернігівська	40	42	43	17,0	17,8	20,4
м.Київ	119	125	130	23,9	25,7	26,1
м.Севастополь	9	12	13	11,3	16,4	16,9

ЧАСТИНА III

***СТВОРЕННЯ ТА
ВИКОРИСТАННЯ
ПЕРЕДОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ
ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ***

VII. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Упродовж 2012р. створенням і використанням передових технологій займалися 23 підприємства та організації області.

Ними було створено 3 передові виробничі технології, що використовуються у виробництві, з яких 1 – нова для України, 2 – принципово нові. Створенням високих технологій займалися підприємства переробної промисловості та заклади освіти. Це зокрема технології з проектування та інжинірингу, виробництва, обробки та складання, що використовуються у виробництві апаратури автоматизованого спостереження і/чи контролю.

За рік використано 127 передових технологій у виробництві. Майже третина (29,9%) з них мали термін упровадження від чотирьох до п'яти років, а 37 технологій (29,1%) упроваджено у 2012 році. Використовували високі технології у виробництві підприємства переробної промисловості, зокрема з виробництва харчових продуктів, одягу, іншої неметалевої мінеральної продукції, машинобудування, постачання електроенергії, газу та води, організації, які займаються торгівлею, а також заклади освіти.

Три організації області використали 12 раціоналізаторських пропозицій. Чисельність раціоналізаторів становила 11 осіб, з них 10 чоловіків та 1 жінка.

7.1. Кількість створених високих технологій, що використовуються у виробництві, та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2011 році

	Кількість організацій, які створили передові виробничі технології	Кількість створених технологій		
		усього	з них	
			нові для України	принципово нові
Усього	4	4	1	3
Промисловість у тому числі	3	3	1	2
Переробна промисловість з неї	3	3	1	2
виробництво машин та устаткування	1	1	—	1
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	1	... ¹	—	... ¹
виробництво автомобілів, причепів та напівпричепів	1	... ¹	... ¹	—
Освіта	1	... ¹	—	... ¹

¹ У цій та наступних таблицях (7.2, 7.6–7.10) – інформація конфіденційна відповідно до Закону України «Про державну статистику».

7.2. Кількість створених передових технологій та організацій, які їх створили, за видами економічної діяльності у 2012 році

	Кількість організацій, які створили високі технології	Кількість створених технологій		
		усього	з них	
			нові для України	принципово нові
Усього	2	3	1	2
Промисловість у тому числі	1	... ¹	—	... ¹
Переробна промисловість з неї	1	... ¹	—	... ¹
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	... ¹	—	... ¹
Освіта	1	... ¹	... ¹	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.3. Кількість організацій, які використовували високі технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2011 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	23	6	11	9	5	7
Промисловість	18	3	9	7	3	4
у тому числі						
Переробна промисловість	14	3	8	6	2	2
з неї						
виробництво харчових продуктів, напоїв	2	1	2	1	—	1
виробництво одягу, виробництво хутра та виробів з хутра	1	—	—	1	—	—
видавнича та поліграфічна діяльність, тиражування записаних носіїв інформації	1	—	—	1	—	—
хімічне виробництво	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових та пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1	—	1	—	—	—
виробництво готових металевих виробів	1	—	—	—	—	1
виробництво машин та устаткування	2	—	1	1	—	—
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	2	1	2	—	—	—
виробництво автомобілів, причепів та напівпричепів	1	1	1	1	1	—
оброблення відходів	1	—	1	—	—	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	4	—	1	1	1	2
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	1	—	1	1	1	1
Діяльність транспорту та зв'язку	2	1	—	—	—	1
Освіта	2	2	1	1	1	1

7.4. Кількість організацій, які використовували передові технології у виробництві, за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	23	6	11	11	8	7
Промисловість	18	4	7	9	6	4
у тому числі						
Переробна промисловість	13	3	6	7	3	2
з неї						
виробництво харчових продуктів	2	—	2	1	1	1
виробництво одягу	1	—	—	1	—	—
поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	1	—	—	1	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових і пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1	1	1	1	—	—
виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1	—	—	—	—	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	2	1	1	—	—	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	2	—	1	1	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів	1	1	1	1	1	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	3	1	1	1	2	1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2	—	—	1	1	1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	2	—	2	—	1	1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1	—	—	—	—	1
Освіта	2	2	2	2	1	1

7.5. Кількість використаних високих технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2011 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	39	48	23	10	7
Проектування та інжиніринг	7	—	1	4	2	—
Виробництво, обробка та складання	54	19	28	5	2	—
Автоматизоване транспортування матеріалів і деталей, а також здійснення вантажно-розвантажувальних операцій	... ¹	... ¹	—	—	—	—
Апаратура автоматичного спостереження і/чи контролю	31	16	13	1	1	—
Зв'язок та управління	31	3	3	13	5	7
Виробнича інформаційна система	3	—	3	—	—	—

¹ Див. виноски до табл. 7.1.

7.6. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	37	28	38	17	7
Проектування та інжиніринг	8	1	1	4	2	—
Виробництво, обробка та складання	54	33	12	7	2	—
Автоматизоване транспортування матеріалів і деталей, а також здійснення вантажно-розвантажувальних операцій	... ¹	—	... ¹	—	—	—
Апаратура автоматичного спостереження і/чи контролю	28	2	7	17	2	—
Зв'язок та управління	33	1	4	10	11	7
Виробнича інформаційна система	3	—	3	—	—	—

¹ Див. виноски до табл. 7.1.

7.7. Кількість використаних високих технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2011 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	39	48	23	10	7
Промисловість	98	20	46	20	8	4
у тому числі						
Переробна промисловість	78	20	34	19	3	2
з неї						
виробництво харчових продуктів, напоїв	9	1	4	3	—	1
виробництво машин та устаткування	6	—	1	5	—	—
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	38	17	21	—	—	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	20	—	12	1	5	2
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	... ¹	—	... ¹	... ¹	... ¹	... ¹
Діяльність транспорту та зв'язку	3	2	—	—	—	1
Освіта	21	17	1	1	1	1

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.8. Кількість використаних передових технологій у виробництві за видами економічної діяльності та терміном упровадження у 2012 році

	Усього	У тому числі термін упровадження яких складає				
		до 1 року	від 1 до 3 років	від 4 до 5 років	від 6 до 9 років	10 і більше років
Усього	127	37	28	38	17	7
Промисловість	104	35	20	32	13	4
у тому числі						
Переробна промисловість	80	34	19	19	6	2
з неї						
виробництво харчових продуктів	12	—	6	2	3	1
виробництво одягу	5	—	—	5	—	—
поліграфічна діяльність, тиражування записаної інформації	1	—	—	1	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	1	—	—	—	1	—
виробництво гумових і пластмасових виробів	1	—	—	1	—	—
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	4	2	1	1	—	—
виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	1	—	—	—	—	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	32	27	5	—	—	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	6	—	1	5	—	—
виробництво автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів	17	5	6	4	2	—
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	20	1	1	11	6	1
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	4	—	—	2	1	1
Оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів	7	—	3	—	3	1
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	1	—	—	—	—	1
Освіта	15	2	5	6	1	1

7.9. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2011 році

	Кількість організацій, у яких використані раціоналізаторські пропозиції	Кількість використаних раціоналізаторських пропозицій	Чисельність авторів раціоналізаторських пропозицій		
			усього	у тому числі	
				чоловіків	жінок
Усього	4	15	15	14	1
Промисловість	4	15	15	14	1
Переробна промисловість з неї	3	14	12	11	1
виробництво харчових продуктів, напоїв	1	... ¹	... ¹	—	—
виробництво машин та устаткування	1	8	4	3	1
виробництво медичної техніки, вимірювальних засобів, оптичних приладів та устаткування, годинників	1	... ¹	... ¹	... ¹	—
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	1	1	3	3	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

7.10. Розподіл раціоналізаторських пропозицій за видами економічної діяльності у 2012 році

	Кількість організацій, у яких використані раціоналізаторські пропозиції	Кількість використаних раціоналізаторських пропозицій	Чисельність авторів раціоналізаторських пропозицій		
			усього	у тому числі	
				чоловіків	жінок
Усього	3	12	11	10	1
Промисловість	3	12	11	10	1
Переробна промисловість з неї	2	11	6	5	1
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	1	... ¹	... ¹	... ¹	—
виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1	9	4	3	1
Водопостачання, каналізація, поводження з відходами	1	1	5	5	—

¹ Див. виноску до табл. 7.1.

ЧАСТИНА IV

*МЕТОДОЛОГІЧНІ
ПОЯСНЕННЯ*

ДО ЧАСТИНИ І. НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

В усіх розділах при формуванні інформації за секторами науки:

- до **академічного сектору** включаються дані організацій, підпорядкованих Національній академії наук України, Українській академії аграрних наук, Академіям медичних, педагогічних та правових наук України, а також галузевим академіям;
- до **галузевого сектору** віднесені дані організацій різних галузей економіки, які виконують наукові та науково-технічні роботи;
- до **сектору вищої освіти** включені дані вищих навчальних закладів, які мають спеціалізовані підрозділи (науково-дослідні частини, науково-дослідні лабораторії тощо), а також які виконують науково-технічні роботи на кафедрах;
- до **заводського сектору** входять дані науково-дослідних та конструкторських підрозділів промислових підприємств.

Чисельність працівників основної діяльності – це облікова чисельність працівників організацій, зайнятих в основному чи допоміжному видах діяльності, який класифікується за кодом 72 КВЕД-2010.

При розподілі працівників наукових організацій за категоріями персоналу:

- до категорії “дослідники” віднесені наукові та інженерно-технічні працівники, які професійно займаються науковими дослідженнями та розробками і безпосередньо беруть участь у створенні нових знань, продуктів, процесів, методів та систем, а також адміністративно-управлінський персонал, що здійснює безпосереднє керівництво дослідницьким процесом (у тому числі керівники наукових організацій та підрозділів, які виконують наукові дослідження і розробки);
- до категорії “техніки” віднесені працівники, основні функції яких вимагають володіння технічними знаннями та досвіду в одній чи декількох сферах природничих, технічних, суспільних або гуманітарних наук, які беруть участь у виконанні наукових досліджень та розробок, виконуючи технічні функції, як правило, під керівництвом дослідників (підготовку комп’ютерних програм; виконання бібліографічного пошуку та відбір відповідних матеріалів з архівів і бібліотек; виконання експериментів, випробувань і аналізів; реєстрацію вимірювань, проведення розрахунків, підготовку креслень та схем; проведення статистичних обстежень тощо);
- до категорії “допоміжний персонал” віднесені працівники, які виконують допоміжні функції, пов’язані з проведенням досліджень та розробок: працівники планово-економічних, фінансових підрозділів,

патентних служб, підрозділів науково-технічної інформації, науково-технічних бібліотек, робітники, які здійснюють монтаж, наладку, обслуговування та ремонт наукового обладнання і приладів; робітники дослідних (експериментальних) виробництв; лаборанти, які не мають повної вищої, базової вищої чи початкової вищої освіти;

- у категорії «інші» враховуються інші працівники, які виконують функції загального характеру, пов'язані з діяльністю організації в цілому (працівники бухгалтерії, кадрової служби, підрозділів матеріально-технічного забезпечення, друкарки та ін.), а також працівники, зайняті переважно в наданні науково-технічних послуг стороннім організаціям або іншими видами діяльності, що не пов'язані з науковими дослідженнями і розробками.

Обсяг фінансування – це кошти організації, що звітує на погашення внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт з усіх джерел (бюджету, коштів вітчизняних та іноземних замовників, власних коштів та ін.).

Загальний **обсяг наукових та науково-технічних робіт** визначається як сума вартості всіх виконаних робіт протягом звітного року власними силами наукових організацій за прямими договорами без податку на додану вартість (без урахування робіт, виконаних співвиконавцями). При цьому, обсяги робіт, що фінансуються з бюджету, надаються на основі даних кошторису, за договірними роботами – на основі акта здавання-приймання. Якщо робота не була закінчена, урахована та її частина, яка була виконана у звітному році як проміжний етап.

Витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт – це фактичні витрати на виконання наукових та науково-технічних робіт (за собівартістю) у звітному періоді незалежно від джерела надходження коштів, уключаючи як поточні, так і капітальні витрати (за винятком суми амортизаційних відрахувань на повне відновлення основних засобів). У зазначений обсяг витрат не включаються витрати на виконання робіт (послуг), що не є науково-технічними, а також платні послуги населенню.

Фундаментальні дослідження – це експериментальні та теоретичні дослідження, що спрямовані на одержання нових знань про закономірності розвитку природи, суспільства, людини, їхнього взаємозв'язку без будь-якої конкретної мети, пов'язаної з використанням цих знань. Результатом їх виконання є гіпотези, теорії, методи тощо. Фундаментальні дослідження можуть закінчуватися рекомендаціями щодо проведення прикладних досліджень для визначення можливостей практичного використання одержаних наукових результатів, науковими публікаціями тощо.

Прикладні дослідження – це оригінальні дослідження, які здійснюються для отримання нових знань, але призначені головним чином для здійснення конкретної практичної мети чи завдання. Прикладні дослідження визначають можливі шляхи використання результатів фундаментальних досліджень, нові методи розв’язання проблем, сформульованих раніше.

Науково-технічні розробки – це систематичні роботи, що базуються на існуючих знаннях, отриманих у результаті досліджень і/чи практичного досвіду, та направлені на створення нових матеріалів, продуктів, процесів, пристроїв, послуг, систем чи методів. Ці роботи можуть бути також спрямовані на значне вдосконалення об’єктів, що вже існують. До обсягу **розробок** включені проектно-конструкторські і технологічні роботи, роботи по створенню дослідних зразків (партій) виробів (продукції), а також проектні роботи для будівництва.

До **науково-технічних послуг** належить діяльність у галузі науково-технічної інформації, патентів, ліцензій, стандартизації, метрології та контролю якості, науково-технічного та супутня діяльність, що сприяє впровадженню у виробництво науково-технічних розробок, інші види діяльності, що сприяють одержанню, поширенню та використанню наукових знань.

ДО ЧАСТИНИ II. ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Під **інновацією** розуміють введення у вживання будь-якого нового або значно вдосконаленого продукту (товару, послуги) або процесу, нового методу маркетингу чи нового організаційного методу в діяльності підприємства, організації робочих місць або зовнішніх зв'язків. Інноваційна продукція поділяється на нову для ринку та нову для підприємства.

Розрізняють *чотири типи інновацій*: продуктові, процесові, маркетингові й організаційні.

Технологічні інновації – це діяльність підприємства, пов'язана із розробкою та впровадженням як технологічно нових, так і значно технологічно вдосконалених продуктів (продуктові інновації) і процесів (процесові інновації).

Продуктова інновація – впровадження товару або послуги, що є новими або значно поліпшеними за його властивостями або способами використання.

Процесова інновація є впровадженням нового або значно поліпшеного способу виробництва або доставки продукту.

До **не технологічних інновацій** відносяться маркетингові та організаційні інновації.

Маркетингова інновація є впровадженням нового методу продажу, уключаючи значні зміни в дизайні або упаковці продукту, його складуванні, просуванні на ринок або в призначенні продажної ціни, що націлені на краще задоволення потреб споживача, відкриття нових ринків або завоювання нових позицій для продукції підприємства на ринку.

Організаційна інновація є впровадженням нового організаційного методу в діяльності підприємства, в організації робочих місць або зовнішніх зв'язків.

Підприємство (організація) вважається **інноваційним**, якщо воно впровадило будь-яку інновацію за період часу, визначений при обстеженні.

Інновація є **новою для ринку**, коли підприємство, що впровадило інновацію, першим виводить її на свій ринок. Під ринком розуміють уявлення самого підприємства про ринок, де воно діє, і який може складатися з власне підприємства, що звітує, у сукупності з її конкурентами, можливо, з урахуванням географічного аспекту чи типової серії продуктів. Під географічним аспектом мається на увазі ринок, до якого можуть входити як вітчизняні, так і міжнародні підприємства.

Мінімальний рівень новизни для зарахування будь-якої зміни до категорії «інновація» визначається як **нове для підприємства**. Продукт вже може використовуватись (виготовлятися) на інших підприємствах, але якщо він є новим або істотно поліпшеним для даного підприємства, то така зміна розглядається для нього як інновація.

До **обсягу інноваційної продукції** віднесена вищезазначена продукція, що впроваджувалася у виробництво протягом останніх трьох років і реалізована на вітчизняному ринку.

Загальна сума **витрат на технологічні інновації** складається з поточних і капітальних витрат, направлених на: виконання досліджень і розробок; придбання нових технологій, виробниче проектування, інші види підготовки виробництва для випуску нових продуктів, впровадження нових методів їхнього виробництва; придбання машин, обладнання, установок, інших основних засобів, пов'язаних з упровадженням інновацій; маркетинг, рекламу та інші витрати. З 2007р. до загальної суми **витрат на інновації** віднесено витрати, які здійснили підприємства на впровадження інновацій як нових для підприємства, так і нових для ринку, у тому числі на: внутрішні науково-дослідні роботи (НДР), придбання НДР, машин, обладнання та програмного забезпечення, інших зовнішніх знань та інші витрати.

ДО ЧАСТИНИ ІІІ. СТВОРЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ПЕРЕДОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Під *передовими технологіями* розуміють технології і технологічні процеси, що включають машини, апарати, устаткування і прилади, засновані на мікроелектроніці або керовані за допомогою комп'ютера і використовувані при проектуванні, виробництві або обробці продукції.

Під *створенням технології* розуміють розробку технічної документації, робочих креслень, виготовлення необхідного устаткування, випробовування і приймання її у встановленому порядку.

Технологія вважається створеною лише при успішному завершенні випробовувань і при наявності позитивного рішення про приймання в звітному році.

Під *використанням технології* розуміють її впровадження і промислову експлуатацію, результатом якої є випуск продукції, надання послуг (одержання чи обробка інформації тощо).

Під *новими технологіями для України* розуміють технології, що не мають вітчизняних аналогів.

Під *принципово новими* розуміють технології, які створені вперше і мають якісно нові характеристики, розроблені на основі новітніх наукових знань, за своїм технічним рівнем перевищують кращі вітчизняні та іноземні аналоги і спроможні забезпечити передові позиції на світовому ринку наукомісткої продукції

Раціоналізаторською пропозицією є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення в будь-якій сфері її діяльності. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

Державна служба статистики України

Головне управління статистики у Чернігівській області

Статистичний збірник
“Наукова та інноваційна діяльність у Чернігівській області”

За редакцією
Козар Тетяни Володимирівни

Відповідальна за випуск
Позняк Юлія Дмитріївна

Підписано до друку 27.06.2013. № 237/ 03-1-04
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman

Надруковано в Головному управлінні статистики у Чернігівській області
вул.Горького, 37, м.Чернігів, 14000, Україна